

RÖVID HIREK

RIO-JANEIRO. A brazíliai kormány rendeletet adott ki, melynek értelmében a zsidó munkaadók vasárnap is dolgozhatnak munkásaikat, amennyiben szombaton munkaszünetet tartanak.

RIOA. Hosszu harcok után sikerült a zsidó parlament klubnak a kormánytól elérnie, hogy a héber és jidisch nyelvet továbbra is a zsidóság nemzeti nyelveként ismerjék el és államilag biztosítsák e nyelvek hivatalos használati jogát.

MOSZKVA. Moszkvában elkészült az első zsidó film. A film tartalma zsidó munkások körében játszódik és az újabb és öregebb zsidó generációnak egymással szembeni harcával foglalkozik.

CERNOVITZ. Dr. Mayer Ebner képviselő 60-ik születési évfordulójára alkalmával a csernovitzi városi tanács ezzel tisztelte meg az ősz zsidó polihikust, hogy a város egyik utcáját, dr. Mayer Ebner utcának nevezze el.

JERUZSÁLEM. Szeptember hó folyamán 1465 bevándorító érkezett Palesztinába. A bevándorlók közül 1259 volt zsidó. — Palesztina új német konzuljává Heinrich Wolfot nevezték ki. — A héber egyetem Transjordániában ásatásokat kezdett. — Az arab „Falasta” megkezdte a hírhedt ontiszemita „Cion Bölcsész”-nek közzétételét. A zsidó sajtó követeli, hogy tőlük be az arab provokációt. — A magyar zsidó negyedben az elmúlt héten tűz tört ki, amely igen veszélyes mezeiket öltött. A tűz 12 óran keresztül égett és az emberek közül 100-an meghaltak. — Ez év január elsejétől, november 1-ig összesen 198 kommunista tartózkodott a Palesztinában.

BUKAREST. A Vasárnap december 10-én Bukarestben gyűlést tart, amelyen részt vesznek a szervezett összes országos csoportjai. A ülés az antiszemitizmusról fog tárgyalni és a Szent Anthon templomban fog lezárni.

KAIRO. Az itteni Kereskedelmi Csernok egy bizottságot alakított a palesztinai és egyiptomi kereskedelmi élet kimélyítése érdekében.

PÁRIS. November 14-én hunyt el a kiváló zsidó archeológus, kutató és politikus, Salomon Reinach, akit hatalmas tömeg kísért utolsó útjára.

GENE. A genai lázadásoknak is meg van a maga antiszemitizmusa karaktere. A reakciós pártok egyike az „Union Nationale” sajtójában elcsen támadja a szociálisták párt két zsidó vezetőjét és a zsidók romboló szellemének tulajdonítják az összeközegek.

BUDAPEST. A technikai főiskolán az elmúlt héten antiszemiták diákszavargások ütöttek fel a fejkét.

POSEN. Ugyanezek diákszavargások folytak le itt az elmúlt hét folyamán. Több zsidó lakost megsebesítettek. A rendőrség közelépeit és összekötőit a diákokkal.

ELZÁSZ. Elzász Lotaringiában összesen 3 hitközségi szervezet van, 22 rabbival és 93 dajannel. A kormány az összes zsidó intézményeket fenntartja.

TIROL. A tiroli főrabbi, dr. Link József, akit éleiben számos zsidó szociális intézményt teremtett a tiroli zsidóságának, 55 éves korában elhunyt.

BÉCS. Az osztrák Reichsrat foglalkozott a szociálisták ama javaslatával, mely a bécsi Roth-szülők felelősségének megállapítását kéri, a Kredit-Anstalt bukásában és visszaállítását a vagyoni konfiskálására vonatkozó indítványt.

AMSZTERDAM. Az amsterdami zsidó filantropiai egyesületeknek az elmúlt évben 120,000 holland forintot deklaráltak. A zsidó intézmények rendkívül nagy nélkülözések elé néznek.

Legfinomabb higiénikus szagtalan
Borotvapor
legolcsóbban kapható
M. Weissberger
Oradea, Str. Cogălniceanu 4.
Viszonteladóknek óriási árkedvezmény!

Rádió
olcsó és jó
Félárban!
Hálózati hangszóróval
3000 lei. Telepes 3 lámpás
1950 lei. Mind a két gép hosszú és közép
hullámra dolgozik.
Telefon 5-12 Rajz Antal
Strada Alexandri (Teleki-utca) 2.

MOZI

Teatrul HEYMAN szinkör

Péntek, szombat, vasárnap: Dosztojevszky „Karmazolt testvérek” című izgalmas regényének szenzációs filmváltozata: a „Ki a gyilkos?” Főszereplők: Frits Kortner, Anna Stein, Frits Rasp.

Városi Színház Mozgó

Péntek, szombat és vasárnap: Varázskeringő és a világ legjobb hegedűművésze: Jaroslaw Koclan.

Primária Municipaliul Ordea, „Serviciul Economic”, No. 35144/1932.

Publicație.

Se aduce la cunoștința celor interesați, că în ziua de 5 luna Decembrie anul 1932, ora 12 se va începe în localul Primăriei Elai I, camera No. 29 licitația publică pentru lăterea lemnului de foc necesare primăriei și instituțiilor pendinte de primărie pe anul bugetar 1933.

Licitatia se va ține în conformitate cu art. 88-110 inclusiv din Legea Contabilității publice, regulamentul nr. O. C. L. și norme publicate în Monitorul Oficial No. 127 din 4 Iunie 1931.

Toate persoanele, cari vor lua parte la licitație vor depune pe lângă ofertă și o garanție de 5 la sută din valoarea lucrărilor oferite, iar oferta se va face numai în conformitate cu cauzele de sarcini, cari pot fi văzute în fiecare zi de la ora 8 până la ora 14 în localul primăriei Elai I, camera 29, Oradea, la 16 Noembrie 1932.

p. Primar: Dr. Vostinar
A. Crăciun Secretar General.

Takarításra
festék, lack- és keféaurt
valamint a világhírű „Express”
palomkairt és „Express”
Magasfényt, mely butorát
újja varázsolja; legolcsóbban csak
STERN.S. ENDRE
kefégyáros és festéknagy-
kereskedőnél szerezheti be
ORADEA
Strada Nicolae Iorga (Zöldfa-utca) 10
Telefon 378

Férfiszövet különlegességek
bámulatos olcsó
leszállított árakban
Havas & Grünfeld
posztóáruházában
Str. Avram Iancu (Kossuth-utca) 8.)
Engross
Endetall
Cégünk szolidaságáról kérjük meggyőződni.

**A vese, hólyag, epe gyomor-
bántalmak egyedüli biztos
gyógyszere a**
paptamási
„Lithynia”
gyógyvíz
Kapható mindenütt.
Központi Ierakat: ORADEA,
Str. N. Filipescu 23. Telefon: 176

Ezüst
menorák, gyertyatartók és
keresgyertyatartók, serle-
gek, templomi kegszerek
bármily művészi kivitel-
ben legolcsóbb árban.
Pospischill
Oradea, Szent László-tér 12.

ZSIDÓ HUMOR ÉS TÖRTÉNETEK NAGYJAINKRÓL

Csodarabbik

Egy keleti zsidó rabbinak mondották egy ízben Frankfurt ortodox zsidó templomában a következőket: „Nátalok keleten a csodarabbi már egészen megszokott jelenség, mi azonban itt nyugaton nem nagyon lelkesedünk az ilyen csodarabbik iránt.” — Mire a rabbi a következőket mondotta: — „Pedig én úgy találom, hogy itt nyugaton sem ritka jelenség a csodarabbi.” — Hogyan — kérdezte csodálkozva a frankfurti hírsorsos.

— Itt nyugaton találkoztam ugyanis már igen sok rabbiával, akinek a látásakor önkéntlenül is felőlt a csodálkozás: „Ez az ember is egy rabbi?”

Igazi jogcim a válásra

Egy hetvenéves öreg zsidó elmegy a rabbihoz és bejelenti, hogy el akar válni a feleségétől. A rabbi nem akar hinni a fülének.

— Hetvenéves létrede akarsz elválni? Hány éve élsz a feleségeddel?

— Ötvenkét esztendeje.

— Ötvenkét évi házasság után válni akarsz? Nem értem...

— Majd megmagyarázom. Tizennyolc-éves koromban házasodtam, de már egy hét mulva észrevettem milyen háripia a feleségem. Nyomban ott akartam hagyni, de boldogult apám azt mondta: Fiam, mit szólna hozzá a világ? Egyheti házasság után válni akarsz? Várj egy kicsit, talán majd meg fogod szeretni. — Jó — gondoltam magamban — várjunk pár hélig. Közben az asszony várandós lett. Megint szóba hozom a dolgot az apámnak, aki azt mondja: No hiszen, még csak ez kéne! A feleséged gyereket vár és most akard otthagyni! Szégyen-gyalázást lenne!... Jó, várjunk tovább! Az asszonynak gyereke lett, a fiút fel kellett nevelni. Aztán megint várandós lett, megint válni kellett. A második lány volt. Férjhez kellett adni, megint semmi sem lett a válásból... Közben még vagy egy félucat leányunk született, tegnap adtuk férjhez a legkisebbet, tarisa meg a jó Isten. Készek vagyunk, slus, most már az emberek sem ilközhetnek meg rajta, ha elválnak. Érti most már a rabbi ur? Ötvenkét évig csak arra vártam, hogy — elválhassak.

Szeresd felebarátod, mint tenmagad
Majer Eljáchó Hénoch galiciai kereskedő volt s hol jól, hol rosszul ment a dolga... Ha péntekre hazaérkezett, első dolga volt megmondani a feleségének, milyen gyertyát gyújtson. Ha jó üzletet csinált, akkor kétkrajcáros apró gyertyákat gyújtatott, ha vesztelt az üzletén, akkor meggyújtatott minden lámpát, hogy a szoba csak úgy uszolt a nagy világosságban.

Az asszony nem értette a dolgot, de mint jó zsidó feleség, engedelmeskedett. Egyszer aztán mégse állhatna meg, hanem megkérdezte, mi a magyarázata a kétféle gyújtásnak?
— Majd mindjárt megérted, fiam. Ha jó üzletet csináltam, akkor persze örülök és azt akarom, hogy a többi zsidó is örüljön. Már most, ha látják, hogy reb Meier Eljáchu Henochaál csak kétkrajcáros szegény gyertyák égnek, akkor azt hiszik, hogy rosszul mentek az üzleteim s persze, hogy oda vannak az örömlől. De ha peches voltam és bosszankodom a veszteségeimen, azt akarom, hogy ők is pukkadjanak. Mikor pukkan a szomszéd? Ha látja, hogy a másikkal jobban megy a dolga. És ha látják, hogy a szobánk fényesen ki van világítva, őrít ők az irigység... Érted már?...
Hol lakik a Teremtő?
Rabbi Mendel Kozker kérdezte egy ízben még ifjú korában: — Hol lakik a világ teremtője?
— Ahová beengedik! — adta meg neki mestere a gyors és találó választ.

NÉPŰNK

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: ORADEA
Strada Teatrului No. 4.
ZSIDÓ HETILAP
Főszerkesztő: WASSERSTROM SÁNDOR
Feladószerkesztő: LEITNER ZOLTÁN

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Belföldön: Egész évre hitközségeknek és vállalatoknak 500 Lei, magánosoknak 250 Lei, félévre 130 Lei, negyedévre 65 Lei. Külföldön: 2 Dollár, Kc. 75, P. 15, S. 19, Dinár 120.

Rendzavarás nélkül folyt le a revizió-ellenes gyűlés Nagyváradon

Nagyvárad zsidó lakossága nagy izgalommal várta a vasárnap revizióellenes gyűlést, mert mindenfelé olyan hírek terjedtek el, hogy a diákság megismételni készül az 1927-iki szomorú emlékeztető eseményeket. Hiába cáfolta a diákság vezetői ezeket a rémhíreket és hiába ígért a megyei és rendőrprefektus minden óvatosságot, a rémlátomások izgalmai egyre feszültebbé tették a közhangulatot. Mindennél ez volt a téma, mindenki azon gondolkodott, hogy miképpen védekezhetne. Egyesek annyira mentek az óvatosságban, hogy erre a napra el is hagyták a városi, míg mások bezárkóztak lakásaikba és a lehajzott redőnyök mögött, szívszorogva figyelték a bekövetkező eseményeket.

— ennél jobban igazollák azon táblácskák, melyekkel a parasztság a városba vonult: Vrem pace — békét akarunk! ez volt a táblák felirata.
A gyűlést a Szent László-téren felállított emelvényről dr. Zigre Miklós nyitotta meg. Megnyitott beszédében a jónak és követelményeit állította a gyűlés résztvevői elé. Rámutatva, hogy a tiltakozás nem az itt élő kisebbségek ellen irányul, ahol a románység igazi testőri szeretetben akar élni, úgy a zsidó, mint a magyar testőrnépekkel, hanem azok ellen, akik a távolból hozzáférhetetlenül, az ország határainak megcsönkítésén dolgoznak.
Dr. Zigre után a szónokok egész sora szólalt fel: Jakob Lázár jogakadémiai tanár, Stelian Popescu, az Universtul szerkesztője, Sofronie György, volt polgármester, Roxia Teodor, a nemzeti parasztpárt helybeli vezetője, majd a diákság két reprezentánsa, Matei és Grozavu egymás után fejezték ki tiltakozásukat a bekerevizios gondolatokkal szemben. A gyűlés délután 3 órakor fel is oszlott, a parasztk pedig szekereiken nyugodtan hazamentek.

A vasárnap tüntetés aztán teljes mértékben igazolta a hatóságok állításait, kik amellet, hogy a legnagyobb lelkiismeretességgel örködtek a város rendje és nyugalma fölött, másrészt bebizonyították az aggodalom alaptalan voltát.
A revizióellenes gyűlés a legnagyobb nyugalomban folyt le és hogy mennyire alaptalanok voltak az aggodalmak, azt mind-

December 6-án ül össze a romániai zsidóság szervezeteinek képvisellete Bukarestben

Megírjuk annak idején, hogy a regáli hitközségek szervezete, az Uninea Comunităților din Vechitul Regal október 31-én az ország valamennyi hitközségeit nagygyűlésre hívta egybe, egyrészt a már meglévő regáli hitközségi keretnek kitöltésére, másrészt, hogy a hitközségek aktuális problémáit, valamint a kultusztervény végrehajtási rendelkezéseinek a zsidóságra vonatkozó kifogásait részeltetlérlyálja. A csatlolt részek zsidó szervezetei erősen állásfoglaltak a politikai okoktól is vezetett regáli kezdeményezéssel szemben és elhatározták, hogy Románia négy tartományrészeinek zsidó szervezetei egy közös gyűlésre hívják össze és pedig elsősorban a romániai hitközségek égető problémáinak a létérlyálására.
E célból folyó hó 6-án, kedden Bukarestben a négy tartomány zsidóságának országos szervezetei által kiküldött delegá-

tusok egy előértekezletet tartanak, amely egyben hivatalos lesz a romániai zsidóság országos kongresszusát előkészíteni, hogy annak egyenes állásfoglalása szabályozza egy a kultusztervény végrehajtási rendelkezéseit, valamint a hitközségeknek egységes irányelvek alapján kidolgozandó alapszabályait. Természetes, hogy az alapszabályoknak a különböző országorszerkesztési szabályozott, különböző ritusoknak megfelelően kell elkészülnie. Az erdélyi ortodox központi szervezetet a bukaresti gyűlésen Wiesel Albert főrabbi, központi irodai elnök, Fuchs-Benjamin nagyvárad főrabbi és Mittemann Jakob nagyvárad főrabbi képviseli.
Ezen kongresszusra egyébként azon hivatalos is vár, hogy egységesítse a különböző világféltogású és ritusbelileg is megosztott romániai zsidóságot politikai, gazdasági és kulturális érdekeinek védelmére.

A kultuszminisztérium megszűnteti a zsidó tanulóknak szombati és ünnepnapj iráskönyvet az állami iskolákban

Bukarest. — A kultuszminisztérium 152.062—1932. sz. rendelettel a következő utasításokat küldölte az összes állami iskolák igazgatóihoz: „Országunk minden itt lakó nemzetségek vallászatosságát mindenkor biztosítani igyekezett. Régi óhaja az orth. zsidó lakosságnak és tekintettel, hogy mi minoen polgár vallászatosságát szem előtt tartjuk, elrendeljük, hogy a folyó iskolai évben a tanrend összeállításánál, a lehetőség határain belül, kellő figyelem fordítottassék arra, nehogy szombaton és egyéb zsidó ünnepeken a zsidó tanuló ifjuság kézi és írás-

munkálatok elvégzésére kényszerítessék. Ezen rendelkezésünk célja, hogy a zsidó tanuló ifjuság az állami iskolákban az irás alól mentesültsék, akkor, amidőn a vallásos előírások ezek elvégzését nekik megtiltják.”
Ezen rendelkezések, amely minden iskola igazgatóságának el kell küldve, benünket nem elégítik ki, mivel „a lehetőség határain belül” rendelkezések végrehajtása ismeretes előttünk és egy a Zsidó Parlament Klubnak, mint az orth. Központi Irodának nem szabad mindaddig nyugodnia, míg a vallásos zsidóság eme legelembb

Nyugodtan akarunk dolgozni!

Elmultak azok a napok, amelyekből félt a város zsidósága: Minek tagadjuk? Igenis féltünk valamennyien, hogy a halóságok nem fogják fékentanítani az izguló tömegeket és nem lesznek képesek megakadályozni azokat a sajnálatos tüneteiket, amelyek velejárói az ilyen nacionalista tüntetéseknek.

Elmultak a tüntetéses napok és bevallohatjuk, hogy kissé furcsa érzéssel várjuk, ezek lezajlását. A demonstrációhoz nem szönlünk semmit, de az kétségtelen, hogyha a románység a zsidóság szimpátiájára fejezték — aminthogy igényt is tart rá — akkor bizony hagyja küzdelmes napi robotjában benne és ne zaklassa fel nyugalmát. Minél inkább nyugodtabb az atmoszféra, ahol a zsidóság dolgozik, annál inkább tud sokat és maradandó alkotni az állam javára. Nem lojalitás kérdése ez, hanem az zsidóság vértében van, hogy mindég és mindenkor alkalmazkodni annak az országának törvényehez, amelynek határain belül élelét lepergeti. Legérdekesebb példa a zsidóság hazaszeretete — az orosz zsidóság. Mennyi baj, üldözötetés, megalázás volt osztályozza a háboru előtti időkben és ezért kiesordult a könnye, minden hazájától szakadt zsidónak, aki vágyott vissza oda, ahol ősei éltek. A Romániába szakadt erdélyi zsidóság tizenhárom éve sokszor fényes tanujelét adta állampolgári kötelességűdszának. Adózott, hadonáskodott, megtanulta nagyrészt az állampolgárol, soha semmiféle konspirációkba részt nem vett és nem keresébe semmi egyebet, csak olyan bannásmódot, amely minden polgárt megillett az országának. Semmi különleges bánásmódot, sem javunkra, de térhünk sem.

A zsidóság lojalitására mindenkor számíthat a román államhatalom. Ezt most írjuk, amikor nem eshetünk a hízkeledés vádjába. Utólag írjuk. És ha különleges köszönet nem is jár érte, hogy megödi házaikat, életünket, vagyonyunkat, azért mégis, tudjuk, hogy amikor a jónak és diktál, akkor a kéz sem ülhet félre és nem bántath olyanokat, akikből semmi sem esik távolabb, minthogy országghatárok bonyolult kérdésebe beleszóljon. A zsidóság teljesíti mindenkor kötelességét s csak egyetlen egyet kér, vagy követel: hagyják nyugodtan dolgozni!

joga törvényileg oly módon nem lesz rendezve, hogy a szombati iráskönyvet megszüntesse nem az egyes direktorok kenykedvétől, hanem a zsidó tanulóifjuság, illetve a szülők lelki meggyőződésétől függjön.
A hitközségek figyelmét mindenesetre felhívjuk a kultuszminisztérium rendelkezésére és ott, ahol az iskolaigazgatók eme rendelkezést, intervenciójuk dacára nem hajtanák végre, úgy forduljanak konkrét panaszaiikkal vagy a fentemlített zsidó fórumokhoz, avagy direktre hozzánk, hogy azt illetékes helyre juttatva, a rendeletnek érvényt szerezzünk.

Mielőtt ruhaszükségletét beszerezné, bizalommal keresse fel

CZITROM URISZABÓSÁGÁT

General Mosciu, Kort-uca 2 alatt, ahol a legszebb kivitelben elsőrendű

Öltönyöket, felöltőket és téli kabátokat már 2600 lelért készítenek

Minden munka CZITROM DEZSŐ vezetése mellett készül. (A volt Szent László-téri Czitrom-cég tulajdonosa)

Szatmár város közegészségügyi tanácsa nem engedélyezi az orthodox zsidó vágóhid üzembehelyezését

Antiszemitizmus a város érdekei ellen is

Szatmár város közegészségügyi tanácsának szombaton hozott határozatai mellett vonják magukra a szatmári zsidó közvélemény felháborodását, ami körülmény folytán, hogy amiótan egy zsidó köztisztviselő felépítési tervét a városi tanács nem engedélyezte, az azóta ismételt közvéleményezési hatóság rosszulindultól vezetve, üzembe hozni nem enged, valószínűleg csak azért, mivel „zsidó” intézményről van szó.

A szatmári orth. zsidó hitközség ugyanis engedélyt kért a városi tanács baromlivágóhid felállítására. A város az engedélyt akadálytalanul kiadta és a vágóhid a Várdomb utcái templom udvarán 500.000 lei költséggel fel is épült és a modern kor követelményeinek megfelelően a leghigiénikusabban van felszerelve.

Ugyanakkor megérkezett az országos állategészségügyi igazgatóság jóváhagyása is Bukarestből, amely a felépített baromlivágóhid terveit egészségügyi szempontból a vágóhid működésére is.

Ilyen stádiumban került a félmillió költséggel felépített baromlivágó ügye az egészségügyi bizottság elé.

Az egészségügyi bizottság tagjai közül dr. Giurgiu Emil, dr. Calefariu Liviu ezredorvos, dr. Bolchis György és dr. Szóbel József vegyes semmi kifogást sem találtak egészségügyi szempontból a baromlivágó azzonali megnyitása ellen.

Bota Eugen mérnök interjú bizottsági tag azonban bejelentette, hogy tudomása szerint az új vágóhid a környékben jelzett 150 baromfi helyett napi 2-3000 baromlivágásra rendezkedett be és így a vágóhid működése egészségügyi szempontokból káros hatással lenne a környékbeli lakosokra. Eppen ezért ellenezte a vágóhid működésének engedélyezését. Több hozzászólás után a bizottság végül is 61 szavazattal hat ellenében nem engedélyezte a baromlivágó megnyitását.

Ez az utóbbi indoklás nem felel meg a valóságnak, mivel a szatmári rituális baromlivágás a város összes baromlivágóhidjain a fenti tendenciózusan debólt számoknak alig kis hányadát teszi ki és a közegészségügyi tanácsnak higiénia szempontjából is támogatni kell-ne az orth. hitközség nemes áldozatkészségét, — melylyel az egy oly baromlivágóhízhöz jutatta Szatmár zsidóságát, akik egyidejűleg a városnak legerősebben agyonterhelt adóalanyai is, amely az igényeknek minden tekintetben megfelel.

Mi a főbaleseg kötelekésben egy oly fórum részéről, amelynek legfeljebb előzetes véleményezése lehetett csak a tanács, illetve a bukaresti egészségügyi igazgatóság előtt, egymást tülcitáló tulbuzgóságot látnak a zsidó közegészségügyi és rituális intézmények szemben.

Nem akarjuk egyelőre az antiszem-

itizmus vádjával illetni a nagytekintetű városi közegészségügyi tanácsot, holott erre az ugyanezen ülés egy másik „zsidó” ügye által okvetlenül részszolgált. Elutasította ugyanis ugyanekkor Grosz Dávid szalmakalappgyáros ama kérelmét, hogy az a hidon túli régi szarugyár helyén egy modern börgyár felépítésére, illetve létesítésére kapjon engedélyt. Azzal indokolva a merkantil-ellenes határozatot, hogy gyártelepnek az Oroszi stranddal szemben való felépítése közegészségügyi okokból megengedhetetlen.

Ugyanakkor ott van a Digestor-telep, a disznóhizlalda, a szeszgyár, amelyek együttvéve bizonyára több büzt okoznak, mint amennyit a tervezett börgyár terjesztene.

Azzal sem számolt a tanács, hogy a börgyár egynéhány száz embernek adott volna kenyert és kevesebb lett volna a város munkanélkülieinek a száma.

Mit jelen eme két határozat? Nem-e Szatmár város érdekeit is feláldozni ama gyűlöletet hirdető érzésért, amit köznyelven antiszemizmusnak hívnak? . . .

Sulyosan inzultáltak Misu Weissmann zsidó képviselőt a parlament tribünjén

Bukarest, november 29. A kamara keddi délutáni ülése kinos és felháborító botrány zavarta meg. Landau után, — aki a korcsmáros Robu agresszióváltásának áldozata lett, — most Misu Weissmann, a Zsidó Párt másik fiatal képviselőjét érte kvalifikálatlan inzultus, ezáltal az egyetemi tanár, az ifjabbik Cuza részéről. Az ifjabbik Cuza brutalitása nemcsak a román parlament színvonalának gyászos lealacsonyítását jelenti, hanem mindenképp is Misu Weissmann személynél kereszttel felháborító támadás az egész romániai zsidóság ellen, amelynek érdekeit, úgy látszik, csak személyi biztonságuk és életük veszélyeztetésével tudják már a parlamentben is megvédeni a zsidó képviselők.

A kamara keddi délutáni ülésén Misu Weissmann zsidópárti a jasi diákszervezet által kiadott „Omorul ritual” (rituális gyilkosság) című röpiratot teszi szóvá. Felolvassa a röpirat egyes részeit, amelyek az ismert vádakat hangoztatják a zsidó vallás ellen és felujtják a tiszaszélt és kiewi vérvadásokat.

Weissmann felhívja az igazságügy-miniszter és belügyminiszter figyelmét erre a röpiratra, amely ellen a büntetőtörvénykönyv 181. szakaszát kell alkalmazni. Kéri, ne engedjék a diákmozgalmat ilyen irányban elfajulni. Több energiát és gyors intézkedést követel, amíg nem késő.

Weissmann beszéde alatt a két Cuza állandóan közbeszólt. A beszéd így valósá-

gos párbeszéd formáját öltötte fel. Amikor Weissmann hangsúlyozta, hogy a zsidó vallás etikai parancsait átvetle a keresztény vallás is, akkor Cuzák felkiáltottak:

— Menjjen le a szószekekről! Egy zsidó ne beszéljen a román parlamentben!

Weissmann kárhözta a diákságot, amely ilyen vérvád meséket terjeszt. Cuza erre kikérte, hogy Weissmann támadni merzi a diákságot, hangsúlyozta, hogy erre a diákság fog válaszolni, majd provokálóan ordította Weissmann felé:

— Ön gyaldzatos!

Weissmann: *Maga az, ha ilyeneket védelemben vesz!*

A fiatal Cuza erre hirtelen feljut a szószekekre és mielőtt bárki megakadályozhatta volna, orca üti Weissmann, akinek leesik a szemüvege és összetörik. Weissmann vissza akarja ütni támadóját, mire Raduciu gogista odarohan és torkon ragadja. Amikor a képviselők ezt látták, felrohantak a szószekekre. Pavel Pavel kormánypárti leboxolta Raduciu-t, a vesztőrok pedig Cuzát vitték el.

Weissmann hangsúlyozta, hogy az ilyen támadások sem fogják eltántorítani attól, hogy népét és vallását megvédje.

A kormánypárt, amely az egész röpirat felolvasását igaztalanul hallgatta végig, a legnagyobb felháborodással fogadja a sulyos inzultust.

Az elnöklő dr. Pop Ionel azonnal a fegyelmi bizottság elé utalta a verekedő képviselőket.

Amikor Weissmann visszament a helyére, az idősebbik Cuza el akarta gúncsolni, agra, hogy a zsidó képviselő, aki szemüveg nélkül nem jól látott, majdnem elbukott.

Weissmann erre így szólt Cuzához: — Szegyeje magát, ön egyetemi professzor létére úgy viselkedik, mint egy iskolagyerek!

Oh. Cuza válaszolni akar, de a többségi képviselők nem engedik szóhoz jutni.

Elnök erre felütgesszi az ülést, mire azonnal összeül a fegyelmi bizottság, hogy az incidens ügyében határozzon.

A fegyelmi bizottság elhatározta, hogy Cuza Gheorghet képviselőjének tetteges bántalmazása miatt 20 ülésről kizárni javasolja.

P. Ioanulescu volt miniszter: *Elitelt a parlament többség nevében Cuza kvalifikálatlan viselkedését, mivel a román nép tulajdonképp többsége nem azonosítja magát ezekkel a ferdő nézetekkel.*

Petre Andrei professor, közoktatásügyi alminiszter: *Mindenekelőtt sajnálatát fejezi ki afelett, hogy egy egyetemi tanár, annyira elfelejtkezett magáról, hogy érvek helyett ököllal válaszolt egy képviselőjének.*

Cuza felelni akar.

Mirto: Várjon, majd ha a fegyelmi bizottság kérdőre vonja, ott beszéljen.

Petre Andrei: A parlament tekintélyét lealacsonyítja az ilyen érvelés. Meggondolatlan és elhamarkodott cselekedetet mint egyetemi tanár is, sajnálom és szégyelem.

Cuza: Nem volt elhamarkodott, sem meggondolatlan!

Petre Andrei: Remélem, sajnálja, amit tett.

Cuza Gheorghe: Nem sajnálom.

Petre Andrei: Annál szomorúbb. Cuza Gheorghe verekedését a folyosón is nagy izgalommal tárgyalták a képviselők. A kormánypártiak szemrehányásokat tettek a jasi egyetemi tanárnak és hangsúlyozták, hogy a parlament tekintélye elleni sulyos vétségére nem tudnak mentéget.

HETI GLOSSZÁK

Az „Israelit” megtérése

Lapunk olvasói közül valószínűleg igen sokan ismerik a Frankfurt am Main városában megjelenő zsidó hetilapot, amely 73 éve jelenik meg és bizonyos patinás múlttal jelent a világ ortodoxiája szemében. Az intelligens, de teljesen konzervatív zsidóság leibszurnálja már az „Israelit” évtizedek óta. Mondhatnók, hogy volt idő, amikor Közép-és Kelet-Európa egyetlen intelligens vallásos zsidó család asztaláról sem hiányzott. Ma már más a helyzet, a leromlott viszonyok, meg a nagy világváltozás az „Israelit” popularitását is lecsökkentette. De szava még ma is szó és sulyosan esik labba ott, ahol az orthodox világfélegas dominál.

Ez az „Israelit”, természetesen sokszor szemben állott a cionizmussal. Sőt tovább megyünk. Mindig szemben állott és mindig osztorozta. De mi történt hirtelen? Legutóbbi számaiban Menachem Lewinsky nevé telavívi ur lollából olyan cionista vezércikknek jelennek meg, hogy az embernek elől szemé-szája. A cikkeket nagy felléniést kelteket az egész világon. Vajjon mit ír Lewinsky és miért e nagy hatás?

Lewinsky az igazat írja. Nem elferdített „tendenz” Roman-t, amely azt hozza évlédekig, hogy a chalucok fejüktelejére állva Jomkipurkor disznóhúst esznek és ez az egész cionizmus, Oh, most egészen mást ír. A chalucokról nem ír semmit, de a munkájukról annál többet. Azt írja, hogy Telaviv hogyan épült. Azt írja, hogy ez a virágzó város mily egyszerűen tartja el lakóit. Milyen jól élnek. Nincs munkanélküliség. Sőt nagy hiány van munkásokban. Komoly és képzelt szakmunkásokban. És hívja k a német zsidóságot. Részletesen leírja, hogy mennyi pénz kell és hogyan lehet elhelyezkedni. Szóval a jómódu zsidóságot invitálja, hogy hagyják ott a hilleri pokolt és jöjjenek a szabad Erecbe. És csodák-csodája, az „Israelit” cikkei nagy visszhangot kelt a német zsidóság körében. Most nem kiáltanak többé tüzet-békat a cionisták ellen, meg az ellen, amit eddig alkottak — német zsidóság és az orth. zsidóság ellenére. Most lálják már, hogy mennyire korszakos volt eddigi munkája a világ öntudatos zsidóinak.

Es nagy visszhangja támadt azért is a cikknek, mert eddig nem tudták a német zsidók, mi az üldözölnék, kiver kutyának

lenni, ahogy az volt évtizedekig az orosz és más országok zsidósága. Ők melegen ülték, a polgári jólét „beton” fedezékei mögött, amelyekről kiderült, hogy tiszta papírmás volt, ugy Németországban, mint mindenütt a világon. Most már megértik az intő és felhívó szót, most már jól jön az „Oré miklot”, az egyellen hely, ahol zsidók nyugodtan élhetnek.

Hja, tempora mutantur. Az „Israelit” cionbarát cikkeket ír. A világon e kívül, nincs számotra hely, — ez csendül ki Lewinsky cikkeiből. És a kultur-orthodoxia lesülött szemekkel, bűnhánó szívvel mondhatja, hogy osámmu . . . vékezünk Erez Jiszroel ellen, amiért nem propagáltuk annak felépítését. Most már tudjuk és látjuk, hogy kell nekünk Palesztina, kell mint a levegő, amely nélkül egy percig sem élhetünk. A megtérés elindult lavinamódrá. Az „Israelit” köve olyan görgeleggé fog nőni Hitler segítségével, amely újabb tiszrek teleleplését fogja eredményezni Palesztinában. És akkor mi is mondhatjuk a híres wilhelmi mondást: „Es ist erreicht!” . . .

Megint az „Egyenlőség”

Egyik legutóbbi számában az „Egyenlőség” megint írt a Szabolcsi szerkesztő ur és a cionizmus között levő „viszony”-ról. Nem akarjuk ismételn, amit már eddig többször megírtunk. Csak egyet akarunk gombosítu hegyére tűzni. Leírja Szabolcsi nyilatkozatát, amelyben szöszertint ez áll: „Az Egyenlőségnek a zsidó nacionalizmus elleni küzdelme egyáltalában nem a mi cionistáinkra vonatkozik, hanem az utóállamokra és főleg Erdélyre, ahol a cionista propagandát a magyarság szempontjából károsnak tekintjük.” Eddig a nyilatkozat, Tehát Szabolcsi ur „károsnak tekintjük” fejedelmi többségen hibáztatja az erdélyi zsidóság tizenhárom éve folytatott egészség-népi politikáját. Őtől ül a kényelmes pesti klubotokban, felveszi a jó zsiros szubvenciókat és 300.000 erdélyi zsidónak életét akarja „szabályozni.” Ő károsnak tartja. Ő, Egalité Lajoska. Nagyon gyenge kifogás. Tehát nem a magyar cionisták fájnak neki, hanem mi fájunk, mi erdélyi zsidók. A mi politikánkat nem tartja jónak. Talán kevés az előfizetője Erdélyben? De mi az, hogy talán? Egészen bizonyos, hogy onnan konstátálta az erdélyi zsidóság páfordulását. És nem azért nem fizetnek elő sokan, mert talán a pénz sajnálják. Igaz, hogy sokan nem szeretnek zsidó lapra fizetni, sem

elő-sem utófizetőként. De az Egyenlőség-gel szemben más itt a helyzet. Az ő idejélt-mult beteges politikája az, amitől undorodik az erdélyi zsidó. Nem Szabolcsi szabja meg az itt élő, dolgozó és küzdő zsidóság politikai állásfoglalását, hanem a történelmi adottság, amely szerint szakifanunk kell az asszimilációs gettópolitikával, a pesti Lipót-város és Egyenlőség elveivel, amelynek eredménye a debreceni egyetemi kurzus. A mi politikánkba a Monroe elvet tartsa szem előtt Budapest. És főképpen az Egyenlőség. Semmi közik hozzá. Egész egyszerűen kimondjuk: semmi közik. Mi majd magunk szabjuk meg a mi elhelyezkedésünk problémáját. És mert nem akarunk sem a magyarság, sem a románság felé asszimilálódni, meg mert az asszimiláció tragédiája itt zajlik le szemünk előtt, Magyarország és mindenütt másutt a világon, azért mi az egyetemi leheltség, egészséges népi zsidó politikához köljük magunkat. És akkor mi is mondhatjuk a híres wilhelmi mondást: „Es ist erreicht!” . . .

Az igazság és az igazságszolgáltatás

Dr. Méhely Lajos egyetemi tanár neve és munkássága nem ismeretlen olvasóink előtt. Legutóbb ismét a zsidó vallás elleni igazgatás címen állott a vádlottak padján, amelyet a fajvédő lapok hasábjain folytató a zsidóság ellen. Az inkriminált idézetek a következők voltak: „A zsidó vallás megengedi és előírja a máshitűek kizsákmányolását” . . . „A zsidók paraziták és zsidisták, akik dologtalanul az idegen népek véres verejékéből élnek” . . . Így írt

Vasárunk legolcsóbb beszerzési forrása nagyban és kicsinyben

FERRUM

VASÜZLET

Oradea, Nagypiac-tér 8

Telefonszám 9-73

Gyári lerakatok!

„Euglebert” autógummi gyári lerakata

Rabbi Kubinski és II. József császár

Egy salamoni ítélet

1785-ben történt Oravában, a ruszinsz-kői hegyek között. Egészen különös és szokatlan történet. Rabbi Kubinski a közeli falvak egyikében volt egész kíséretével, amidőn felesége megszülte a 4-ik gyermekét. Rabbi Kubinszinek azonban nem volt szerencséje a bő gyermekáldás örömeiben. A gyermekek számára csak keserűséget és szomorúságot hoztak. Nem azért, mintha az őz rabbi nem szerelte volna a síró gyermekszót, nem azért mintha terhére lettek volna az ártatlan magzatok.

Rabbi Kubinszinek szive azért volt tele szomorúsággal, mert a síró gyermekáldás dacára még egyetlen gyermeke sem volt. Mielőtt még értelem szállott volna az apró emberekbe, kiszállt belőlük a lélek, meghaltak. Ezért hozott szomorúságot számára a gyermekáldás, mert rabbi Kubinski igen énosom lélek volt.

Most, hogy éppen távol volt a családjától, történt meg a negyedik gyermekáldás. Keresztény szülész nő segédkezett a vajudó anyának, mert a zsidó szülész nő szintén idegen faluba volt. Ebből a lát-szatra csekély dologból keletkezett aztán az egész probléma, amely teljesen felkavar-ta rabbi Kubinski életét.

A keresztény szülész nő ugyanis nem csinált illikot abból, hogy a tisztelendő be-

leegyezésével és segédkezésével megkeresztelte a gyermeket. Amikor ez Rabbi Kubinszinek a fülébe jutott, magyarzást követelt. A szülész nő minden kérés nélkül válaszolt.

— Mindez igaz — mondta. Megkereszteltem a gyermeket, hogy életben maradhasson. Hiszen magad is tudod, hogy a feleséged összes gyermekei eddig még mind meghaltak. A megkeresztelt gyermek azonban életben maradt.

Rabbi Kubinski napok alatt egészen megöszült. Hosszu ideig tanácstalan volt, míg nem egyik rabbi társával elhatározta, hogy semmiképpen sem hagyja a dolgot annyiban és egyenesen a császárhoz fordul segítségért.

Ahogy az elhatározás meg fogant, azonnal utnak indult Rabbi Kubinski a császárhoz, hogy visszanyerje egyetlen élő gyermekét önmaga számára. 1785-ötől irtak ebben az időben, így hát hetekig tartott, míg az őz rabbi megérkezett a császár városába. Audienciára engedelmel kapni egy szakálás zsidónak azonban szintén nem tartozott a könnyű dolgok közé. Mégis sikerült. A császár ezen előzetesen fogadta és figyelmesen végighallgatta Kubinskit, majd így szólott hozzá: — És most erédj nyugodtan haza Rabbi. Az ügyedben igazságos és pontos ítéletet hozott.

Három hónap telt el a császárt látogatás után. Három hónap, a kétségek és bizonytalanságok között. Egy napon aztán értesítették Kubinskit, hogy megérkezett a

pecsétes írás. Szíve nagyokat dobant, amikor felolvasták előtte az ítéletet:

„Minthogy kétségtelen tény, hogy Jentel Kubinski, Rabbi Efraim Kubinski zsidó rabbi leányaként született, ennek folytán Jentel a szülei házába marad és őt a zsidó vallás szigorú rituáléja szerint kell felnevelni. Minthogy azonban az is kétségtelen tény, hogy rabbi Kubinski zsidó rabbinak a leánya 1784-ben katolikus keresztséget kapott, elrendelem azt is, hogy a zsidó vallásneveléssel egyidejűleg, a katolikus vallás nevelésében is részesüljön. Amint azonban a leány eléri 18 éves életkorát, választani fog. Választani fog a zsidó és a katolikus vallás között. Ki lesz előtte hirtelve, hogy ő mint Kubinski leánya zsidónak született, de kora gyermekkorában a katolikus keresztséget nyerte el. Itélen tehát, melyik vallást akarja megtartani. A leány ítélete parancs lesz. Így rendelkezem én II. József császár, Rabbi Kubinski Efraim ügyében.”

Rabbi Kubinski megnyugodott a császár bölcs ítéletében. Felnevelte a leányát és Jentele, amidőn elérte a 18 évet, fel-emelt fejjel választott. — Zsidó akarok lenni — mondta. Zsidó vagyok szívem minden melegével. Minden más ítélet csalás volna.

Es rabbi Kubinszinek élete ettől az időtől kezdve fényesebb volt a csillagos égragyogásánál.

A bécsi császári levéltárban elsárgult okmányok tesznek tanúságot Kubinski Rabbi története mellett.

Meghívó.

December 4-én, vasárnap délelőtt fél 11 órakor a Városháza dísztermében megtartandó előadásra

Dr OTTO ABELES író

„A zsidóság a világháborús tengerében” címmel tart előadást.

Minden zsidó ott legyen!

Belépés díjlan.

Méhely és így beszélt: „Nem vagyok nagyobb antiszemita, mint ahogy minden becsületes magyar embernek annak kell lennie!” A bíróság 2 heti szabadságvesztésre ítélte a nagyevű professzort és ezzel elvileg leszögezte azt, hogy Méhely tanár az hazudik és izgat. Az ítéletet azonban Méhely professzor előrehaladott korára való hivalkozással felfüggesztette. — Méhely tanár az igaz magyar igazság és felebbezett. Felebbezett és nyert. A királyi tábla felmentette. „Méhely professzor csak tudományos szempontból vizsgálta a zsidó kérdést — mondta a felmentő indoklás — és ezért nem meríti ki az izgatás kritériumát.” Méhelynek tehát még elvileg sem kell vállalni a büntös szerepét. Méhelynek igazságot adott a magyar törvénykezés. A zsidókat parazitáknak, szakdistáknak, csalóknak és kizsákmányolóknak nevezni Magyarországon nem jelent kevesebbet, mint tudományos buvárkodást.

A nemzeti szocialista Herbert Rupin antiszemita diákok a bíróság elsőfokon 4 heti börtönrre ítélte, mert ez év februárjában Berlin fő utvonalaiban keresztül egy zászlóval igyekezett több társával az egyetlen elé, amelyen a következő felírás volt olvasható: Támadjátok meg a zsidó diákokat! A tábla a 4 heti börtönt 50 márká pénzbüntetésre változtatta át, mire Rupin a legfelsőbb német bírósághoz folyamodott, amely a legfelsőbb német igazság nevében felmentette a vád és annak következményeitől Herbert Rupint.

Helyszín Varsó. — Négy zsidó egyetemi hallgatót a vádlottak padján, hatóság elleni erőszak címén. A varsói diákzavargások alkalmával történt, hogy a rendőrség megjelent az egyetem épülete előtt, mire az összes antiszemita zavargók megfutottak. A helyszínen nem maradt más, mint a négy zsidó diák és egy keresztény diákársnőjük: Swanna Spinák, aki elítélte a zavargásokat és kitartott zsidó kollégáit mellett. A rendőrség felszólította a diákokat, hogy hagyják el az egyetem épületét. A diákok azonban nem voltak erre hajlandók, mire a rendőrlégények kidobálták őket diákársnőjükkel együtt az épületből. A 4 zsidó diák azonban újra visszatért. Ez képezte a hatóságelleni erőszakot. A keresztény kollégájuk szintén velük tilt a vádlottak padján. A bíróság ísmét ítél. Nem fontos, hogy milyen indoklással és milyen mennyiségben. A lényeg most is csak az, hogy antiszemita hullóknak megfáradtak zsidó diákokat és zsidó diákok tilnek a vádlottak padján.

Az igazság és a törvénykezés, amit látjuk, zsákutcába került. Más lett a törvény és más az igazság. A törvény, mely az igazság konzerválására és megőrzésére születte, elárulta a szülőanyját. Az igazságszolgáltatás csődbe jutott. A bírák többé nem az igazságot, hanem a paragrafusokat szolgálják. A paragrafusokat is úgy, hogy egyéni szubjektív pártállásukat juttatják benne kifejezésre.

Téli szörme különlegességeim megérkeztek, azokat **legolcsóbb** árban bocsálom a nagyrabesült vevőközönség rendelkezésére. Szíves pártfogást kér

RUBIN szőcs és szőrmeüzlet
ORADEA, ZÖLDA-UCCA 6

Ekszer készítését, alakítását, javítását és drágakövegyártást szakszertien olcsón csakis

FRIEDMANN H.
Ekszerész Széchenyi-tér 1
Vidékieknek is legfontosabb kiszolgálás!

A palesztinai koronaügyész meggondolatlanul sértegette a zsidóságot — végül bocsánatot kért!

Nagy feltűnést és sok beszéd tárgyát képezi egy incidens, amely a napokban egy törvényszéki tárgyaláson fordult elő. Tárgyalás alá került egy öngyújtóeseti, amelynek vádlottja egy zsidó kereskedő volt. A bíróság 3 tagból állt. Elnöke volt a „zekán hácsajlim” a bírák legidősebbike. A tárgyalási terem megtelt nagyszámu hallgatósággal, akik a tárgyalás folyását figyelték és kíváncsian lesték a per kimenetelét. A vádat Iljot államügyész (ajréch din hameselez) képviselte, aki vádbeszédét így vezette be:

— Előtlünk egy egyszerű gyújtóeseti eset. Előtlünk van a megszkottl összes ismertefjeleivel egy zsidó, egy biztosítólársaság és egy bol, amely értékénél magasabb összegre van bebiztosítva.

Frumkin bíró közbevág:

— Zsidó?

Az ügyész folytatja beszédét, míg a bíró ismét megszakítja:

— Miért hangsúlyozod, hogy zsidó?

— Biztos, hogy a vádlott zsidó — feleli az ügyész.

— Azt akarod tehát mondani, hogy a vádlott zsidó volna az alapja a gyújtóeseti bűnnek?

— A zsidók áruárktáirakat nagyobb értékre biztosítják s azután meggyújtják, ez ismeretes Londonban is...

— Itt London nincs tárgysoron — mondja végül a bíró haragosan.

Az ügyész folytatja:

— Mellékes, ezeket a szavakat monhattam volna zsidó helyett, angollal vagy arabbal kapcsolatban is, de jelen esetben éppen zsidó a vádlott. — Majd befejezi vádbeszédét, amelyre Elías védő válaszolt.

Hélethozatalra nem került sor, el lett halasztva.

A sajtó erősen kritizálja az esetet. A „Haarecz” c. naplap követeli az ügyész „felmentését”, hivatkozik egy precedensre, hogy egy bíról menseszték, mert a törvényszék előcsarnokában zsidóellenes megjegyzést tett.

November 2-án, a Balfour-deklaráció évfordulóján tartott ünnepélyes gyűlésen az összes szónokok szava lettek az eset és elégtelül követeltek. Dzingoff, Tel-Aviv posztmasterre nagy beszédben foglalkozott Balfour deklarációjával és így fejezte be nagy beszédét:

— A kormányügyész az egész zsidóságra megszegyenül nyilatkozott. Remélem, hogy szerencsénk tudni fogjuk erre a költelenségüket. Csodálkozom, hogy az ott jelen voltak nem hagyják el a helyüket, hadd tudják meg azok, akik fejünkre küldenek olyan embereket, mint Iljot — hogy Izráel becsülete nem „helker”, nem szabad préda, mi magunk fogjuk azt megvédeni.

A jeruzsálemi zsidó ügyvédek szövetsége foglalkozott az ügyrel és kimondta: „A közgyűlés megállapítja, hogy Iljot kormányügyész magaviselete méltatlan volt. Egy tisztviselő Erecz-Jiszróel-

ben, aki ilyen magaviseletet megenged magának, nem méltó a reabizott hivatalra.”

Tiltakozott a Váad Ha-Leumi és az Agudasz Jiszróel.

Iljot kormányügyész ezek után összehívatta az esemlék szereplőket és a következő nyilatkozatot tette:

— Köszönetet akarok Önöknek mondani azért, hogy alkalmat adtak nekem, hogy nagy fájdalomnak kifejezést adjak, azon állalam használ szavakért, melyek az össz zsidóság érzelmeit megbántották. Ama kijelentésemet, hogy a vádlott zsidó volna az alapja az öngyújtóeseti vádának, ünnepélyesen visszavonom, mert ennek semmi törvényes, jogos, vagy tényleges szankciója nincs. Hirtelenséggel (b'heszech hadoesz) és meggondolatlanságból állítottam valamit, amit most teljesen visszavonom.

Ezútan Frumkin bíró megállapította, hogy nagy elkeseredést okozott az eset, amelyre precedens nem volt. A bíróság elnöke pedig megállapította, hogy ez a nyilatkozatot megtenni költelenség volt a kormányügyésznek, mely nyilatkozat a megbántott palesztinai önértékes zsidóságnak lényeg elégtelül szolgálhatott.

A „Doar Hajom” című héber naplap vezetőcikkben reflektál az arabok állítására a zsidók és az arabok közötti Palesztinában való letelepülése kérdésében. Az arabok azt állítják, hogy ok uralkodtak Palesztina fölött az utóbbi 1500 esztendőben, míg a zsidók alig uralkodtak az országban 900 évig. Ezzel szemben a cikk dokumentális adatszűréséggel halomba dönti ezt az elméletet és bebizonyítja, hogy az arabok alig éltek Palesztinában 500 évig és ez alatt is megszakításokkal. Amidőn a hetedik században Omár meghódította Palesztinát, nagy és erős zsidó hitközségek találtak az országban, akiknek szövetséget ajánlott fel.

Később a palesztinai zsidó lakosság összefogott a mohamedánokkal, hogy kiűzzék az országból a keresztes világeceket. Az Omár-mecset, a legnagyobb mohamedán templom építésénél, amelybe most nem léphetnek be zsidók — 36 zsidókézműves dolgozott.

A vese, hólyag, epe gyomor-bántalmak egyedüli biztos gyógyszerere a

paptamási „Lithynia” gyógyviz

Kaphatol mindenütt.

Központi lerakat: ORADEA, Str. N. Filipescu 23. Telefon: 176

Padiótlakkok, poloskairtók, háztartási cikkek

mosó- és pipere-árúk, kefe és vegyjárúk legolcsóbb beszerzési forrása!

Fülp Eda
ORADEA, Zöldfa uccs 14.

Önvédelemre szervezkednek a zsidó frontharcosok — az antiszemitizmus ellen

Bócs. Szerzte a világon felújuló antiszemita zavargások, mind égetőbbé teszik a zsidó tömegek számára, hogy megfelelő védelmi szervezeteket hívjának életre, élet és vagyonbiztonságuk megvédése céljából. A moder civilizáció mai klasszikus szakaszában érkezünk el, ahhoz a ponthoz, hogy a hatalmas állami biztonsági szervezetek mellett nekünk kell gondoskodnunk testi ép-ségünk megvédéséről, mert az állami szervek, mintha cinkosai lennének az antiszemita hullóknak, a legfőbb eselben csak akkor érkeznek, amikor már romokban hevernek a zsidó értékek és elfolyt a vér a zsidó fejből. Igen örvendetes tényként kell tehát regisztrálnunk azt a megmozdulást amely az antiszemitizmus „kulturálamaiban” Ausztriában és Németországban indult meg a zsidó frontharcosok részéről, hogy szervezethe tömörítsék a zsidó tömegeket az antiszemita veszély leküzdésének harcára. Az ausztriai Zsidó Frontharcosok Szövetsége kiáltványt intézett az osztrák zsidóság-

hoz, amelyből idézzük a következőket: „Zsidók! A zsidó frontharcosok szövetsége hív benneteket sorai közé. Nem ismerünk semmilyen politikát, de meg akarjuk védeni a zsidó becsületet, a zsidó életet és a zsidó tulajdont. Ez az egyetlen célunk. Minden zsidónak soraink között a helye! Zsidó katonák, kik nem akarjátok tétlenül nézni az antiszemitizmus pusztításait, ifjak, kik reménytelég vagytok az öregeknek, jertek hozzánk! Támogatásokat bennünket — és akkor magokatok is támogatjátok!” Az erőteljes akciónak igen szép eredményei vannak már eddig is.

Az elmúlt vasárnap a németországi zsidó frontharcosok berlini csoportja is nagyszabásu bankettel rendezett, amelyen megjelent a hadügyminisztérium képviselője, valamint a rendőrkapitányság megbízottja is. A bankett igen ünnepélyes keretek között zajlott le, amelyen éltették a zsidó frontharcosokat és az állami megbízottak is a zsidó katonák erényeiről tartottak előadást.

HIREK

a „Népünk” cikkeinek utányomását csakis a forrás megjelölésével engedjük meg.

Naptár 5693

Péntek: Kiszlew 3. december 2.
Szombat: Kiszlew 4. december 3.
תולדות
Heli háftóra: שישי דבר ה

Szombat kezdete:

üzlet bezárás 4.25
gyertyagyújtás 4.30
Istentisztelet kezdete 4.40
Szombat befejezése 5.30

— **Terjesszék és szerezzék előfizetőket az erdélyi zsidóság egyetlen független és legolcsóbb lapjának, a »Népünk-nek. A »Népünk-nek egyetlen zsidó asztalról sem szabad hiányoznia.**

Spinóza évforduló

A tudományos világ most ünnepli a nagy zsidó filozófus, Baruch Spinoza 300 éves születésének fordulóját. Spinóza nagyságát az elmúlt 300 év látvalából ma már kétségtelenül megállapíthatjuk. Kora nem értette meg, mert megelőzte korát. A zsidóság pedig kiátkozta sorai közül. Spinóza nagy volt, kutató szelleme keresztülfűrte azokat a korlátokat, amelyeket a vallás rakott eléje és ezzel önmaga termelte ki azokat az előfeltevételeket, amelyek végül is odavezettek, hogy minden tiltakozása dacára, a zsidóság kiközösítette magából.

Spinózáé kora alheistának tartotta. Valójában azonban Spinóza a monisztikus isten-hit filozófiát megalapozásának megteremtője volt. Mint mondta Spinóza: A világ az Isten és Isten a világ. A hettől köztül nincs különbség. Ha azonban megszűnik a világ, mint örökké létező valóság, megmarad a nagy Szellem, az Isten. Ez Spinóza tanításainak a magva és azt a sok félreértést, amely évtizedekig, sőt évszázadokig kísérte munkáját, mind megtakaríthatja volna, ha nem a pantheizmus pongyolájában dolgozta volna ki filozófiái álláspontját.

Spinózáé azonban nem lértette el zsidóságától a kiátkozás sem. Szilárd meggyőződéssel hirdette, hogy el kell érkeznie annak az időnek, amikor a zsidóság újra megtalálja őshazája felé vezető utat és ismét visszatér otthonába. Nem polt bírt ellenes, hanem magyarázója. És mégis konnan van hál, hogy kiátkozták? Hogy nem értették meg? Hogy azt hitték róla, hogy athaista? De vajjon Rámbánnak nem-e ez volt a sorsa? Vajjon Rámbánnak nem égették-e el műveit és vajjon őt is nem igazolta-e az utókor? Vajjon nem-e kárpótolta őt azzal, hogy a második Mózesnek nevezte?

Kétségtelen, hogy Spinóza filozófiái munkásságában örökké marandókat alkotott. Ma 300 évvel születése után még frissebb, még életerősebb, mint valaha. Teremtő erejének nagysága, gondokodása és hite, a zsidó szellem és a zsidó alkotás bélyegét viseli magán, melyet saját bevallása szerint is a biblikából merített és melyet korának szellemi korlátaiból kiragadni igyekezett.

Spinóza jellemrajzához tartozik még az is, hogy korlátás minden unszólása dacára nem hagyta el zsidó hitét, nem keresztelkedett ki, sőt hitt és remélt a zsidóság politikai önállóságának megvalósulásában. Pénz, hírnév és dicsőség nem eszabították az amszterdami Spinózáé. A katolikusk vallás minden kitérésű kísérletei málo sáket jütrek találtak és üldöztetése dacára, hű maradt ő ökké hitéhez, keresse annak igazságait. Az Igazságnak élt és az Igazság örök mártírjé-ként halt meg.

— **Számok Berlin zsidó életéből.** Még 1811-ben berlin zsidó lakossága mindössze 3292 lélekre rugott, a 170.000 főnyi összlakosság mellett. Százhusz évvel ezelőt tehát minden 1000 német polgárra 1.94 zsidó esett. A zsidók száma Berlinben azóta állandóan emelkedett és már 1871-ben tehát hatvan év múltán, megfizszereződött a zsidó lakosság száma és összesen 36 000-re rugott. Ezer emerre ekkor, tekintve összlakosság emelkedését is, 4.30 zsidó esett. Az elmúlt újabb 60 év alatt ez a százalékarány körülbelül nem növekedett (Berlinnek ma 4 000 000 lakossága van), azonban az utóbbi évek során már csökkenés mutatkozik.

— **Zsidó kölcshintézet létesült Felsőbajorországban.** Röviddel ezelőt tartottak meg a felsőbajorországi hitközségek országos konferenciáját, ahol többek között elhatározták, hogy zsidó kölcshintézet létrahozását a zsidó kisebbségi támogatása érdekében. A pénztézet részvényeit a zsidó hitközségek és részben önálló személyek fogják lejegyezni. A konferencia elhatározta, hogy azonnal megkezdje a szervezési munkálatakat és megalakította az előkészítő bizottságot is. A pénztézet élére S. Adler Rudel zsidó közgazdász tekintély került.

— **Szakadás a hollandiai Mizrachiban.** Amszterdam. — Az elmúlt héten a hollandiai mizrachiban szakadás történt. A mizrach szervezet opozíciója kivált a világszervezet kötelekéből és önálló, független mizrach szervezetet alakított F. Mossel elnökletével. Az új executiva ideiglenes vezetőjének B. Moret választották meg. — Természetes, hogy a hollandi szervezet tulyomó része, régi kipróbált vezetőivel tovább is kitart a jeruzsálemi központi szervezet vezetősége mellett.

— **A berlini zsidó hitközség gyűlése.** Berlin. A liberálisok részéről történt megkeresés alapján összehívott hitközségi gyűlés örömmel és a legteljesebb szimpátiával emlékezett meg az új zsidó településről, amely Gross-Oalóban vert gyökereket. A hitközség 125 000 márka kölcsönt szavazott meg az új településnek, hogy a legszükségesebb munkálalatok elvégezhessék. A hitközségi teljesítés halálraírt javaslattal fogadott el arra vonatkozólag, hogy akciót indítanak egy 200 000 márkás gyűlés megszervezésére, hogy az ország küönböző helyein új zsidó településeket lehessen eszközözni. A hitközségi választmány és előjáróság minden pártánnyalata magáévá tette a telepítési indítvány végrehajtását, jóléhet hangoztatták, hogy ezen az úton a németországi zsidó nyomorok csak egy elemrészét részét fogják likvidálni. A képviselőtestület 3000 márka havi segélyt szavazott meg a zsidó munkáért-küllek támogatására.

Művészeti porzasszonyegek, szövölt gobelinek, künftölt fonalak

Schulhof Emilné
„Orion” Szövömművészeti iskola

Oradea, Sir Episcopul Clorogariu No. 17.
Vidéki rendelések utánvétel gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

SAPUN DESINFECTANT

Szent László
pipere-szappant.

Berlőntöltés hatású magól minden fertőző betegségtől.

I. HEINRICH
pipere- és gyogyó- (Borax, kón, kétrány, kőgyogyermek stb.)
SZAPPANGYÁRA, CLUJ.

BORAX
SAPUN MEDICINAL-GYOGYSZAPPAN

DIN CLUJ-KOLOZSVARI
(HEINRICH J.)
FABRICA DE SAPUN MINE-HASVANY ÉS GYOGY-RALA SI MEDICINALA S.A. SZAPPANGYAR R.T.

— **A román kormány engedélyezte külföldön tanuló diákok részére a valutaátutalást.** Bukarest. — A zsidó parlamenti klub intervenciójára a román kormány a fennálló devizakorlátozások dacára engedélyezte, hogy a külföldön tanuló diákok számára bármilyen valutát át utaljanak megfelelő igazolás ellenében. Ugyancsak a zsidó parlamenti klub intervenciójára történt, hogy a külföldön tanuló diákok uttlevél-illetményeit a kormány 25%-al leszállította.

— **Emelkedik a palesztinai narancs-termelés.** Jeruzsálem. — Az elmúlt évben 17 000 dunám, zsidók tulajdonában lévő földterületen termeltek narancsot. Ebben az évben további 30 000 dunám földet ültettek be narancsfákkal.

— **Erős, vérbő, kövér emberek számára a természetes „Ferenc József” keserűviz naponként való ivása a legkisebb erőlködés nélkül könnyű és rendes béltmőkődést biztosít.** Számos szakorvosi jelentés bizonyítja, hogy a Ferenc József viz szivés idegbajosoknak, vese- és cukorbetegeknek valamint köszvényben és csuszban szenvedőknek is nagyon jót tesz s ezért méltó megérdemli a legmelegebb ajánlást. A Ferenc József keserűviz gyógyzseritárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

— **Egy bomba, amely korán robbant.** Bresszó. — Az elmúlt héten tárgyalta az itteni törvényszék a büncselekményt, amelyet röviddel ezelőt két nemzeti-szociálisták kért elkövetni Reichenbach szocdem. szerkesztő ellen. A bomba tükörön robbant, és az egyik huller fut darabokra szagatta, míg a szociáldemokrata szerkesztőnek semmi baja sem történt. Wagner, a másik merénylő a robbanás után egy készenleiben álló autóra pattant fel és elhált. A rendőrség azonban rövid nyomozás után letartóztatta. A tárgyalás során kiderült, hogy a horogkeresztű fiatalemberek felsőbb parancs értelmében jáltak el, de nem a szocdem. szerkesztő, hanem a zsidó templom ellen akarták a merényletet elkövetni. Ezt enyhítő körülménynek hozták fel, mert remélték, hogy így sokkal nagyobb büntetésre számíthatnak. A törvényszék Wagner 5 évi börtönrre és autos fársát 1 évi börtönrre ítélte.

— **Sirkönavatás.** Az elmúlt héten, vasárnap történt meg az 1931 évi végén elhunyt Szófer Manóné, marosvásárhelyi orth. izr. főrabbiné sirkövének felavatása. Az avatási ünnepségen résztvettek a helyi zsidó intézmények képviselői és gyászbeszédét mondták: Szófer Manó marosvásárhelyi, Klein Fülöp dévái, Lichenstein Abraham nyitracsádi főrabik és Schönberger Dávid arabbi. A hitközség nevében Mandel Mór hitközségi elnök és a Chewra képviselőtében Gábel Sándor elnök tartottak hatásos beszédet.

Takarításra
festék, lack- és kefeáruit valamint a világhírű „Express” poloskairtót és „Express” Magasfényt, mely butorát újja varázsolja; legolcsóbban csak

STERN'S ENDRE
kefegyáros és festékgyá-kereskedőnél szerzhethi be

ORADEA
Strada Nicolae Iorga (Zöldfa-ucca) 10
Telefon 378 Telefon 378

Okos asszonyok!

nem esnek kétségbe, ha kimsrad a menstruáció. Megmentést és új életért az en ezerszeresen kipróbált különlegességtű szreim nyujtanak, még a legmekacsobb esetekben is. Szavatoltan ártalmatlan. W. asszony írja Er-ből. „Az Ön csodás szere már egy óra múlva hatolt. Isten után Önnek vagyok hálás!” Forduljon még ma bizalommal hozzám és örökre hálás lesz. Ezer, meg ezer köszönnelével igazolja a sikert. Diszkrét feltűnés nélkül szétküldök.

C. A. Jürs, Berlin W. 57/B. 37.
Alvenslebenstrasse 21.

Az ungvári bíróság elítélte egy rabbit, aki szidta a cionistákat. Ungvár. — Még Purim vidám hangulatában történt, hogy Bereznában a cionista ifjuság estélyi rendezél, amelyen olyan műsor-számok is akadtak, ami nem nyerte meg a helybeli rabbi tetszését. A rabbi a legközelebbi alkalommal beszédet tartott a cionisták ellen és eközben minősítetlen támadásokat intézett az ifjuság ellen. Schreiber rabbit a cionisták támadásaiért beperelték és az érdekes ügyben az elmúlt héten ítélték az ungvári törvényszék. Schreiber rabbit az ítélet büntőnek mondotta ki és 550 cseh korona pénzbüntetésre ítélte. A rabbi az ítélet ellen felebbezett.

A károlyi főrabbi Nyiregyháza. Mint nekünk jelentik, Teitelbaum Joel, nagykárolyi főrabbi, nyiregyházi hívei felkeresésére, Teitelbaum szombati Nyiregyháza fogja tölteni.

A nagyváradi Makkabea sakkversenyé csütörtök este nagy érdeklődés mellett fejeződött be. Helvénnyegen vettek részt, Handel Sándor hirdette ki a verseny eredményt, majd köszönetet fejezte ki mindazoknak, akik a verseny rendezésében közreműködtek. A szenior-verseny győztesei a következők: Altman Mihály, Salomon Tibor, Suschmann Sándor, Baumann Tibor, Szabó István, Haslinger János, Klein Izidor, Brazu Nicolai, Lakatos Mihály, Salgó Miklós, Judovits Ernő, Berger Armin. A junior-verseny győztesei: Adorján Endre, Tóth Zoltán, Beck Sándor, Rivel Ernő, Handel Rezső, Freiberger László és Grünberger József. Bejelentette meg Handel Sándor, hogy a Makkabea sakk-szakosztályában szerdán este 9 óra körül kezdődő szimulán játszmát Salomon Tibor ur fogja játszani, 15 partner ellen.

Rabbivizsgák Bukarestben. Bukarestből jelentik: A kultuszminisztérium rendelkezése szerint a legközelebbi rabbivizsgák a jövő év január hó első napjaiban tartanak meg. A bizottság megköveteli, hogy a jelöltek illetékes rabbi-jelöltök hozzanak a tananyag elvégzését igazoló iratokon kívül olyan bizonyítványt is, amely szerint erkölcsi tekintetben teljesen kifogástalannak ismerik a jelölteket.

Dr Vázsonyi János lemondott a hitközségi képviselőtestületi és választmányi tagságáról. Budapest. Általános feltűnést keltett a hitközség keddi esti banketjén, hogy Vázsonyi János dr országgyűlési képviselő Stern Samu hitközségi elnök beszéde után tüntetőleg felkelt és eltávozott a tereméből. — Értesülésünk szerint Vázsonyi János meg az este lelévett intézett Stern Samu hitközségi elnökhöz, amelyben közli, hogy a hitközségben viselt képviselőtestületi és választmányi tagságáról visszavonhatatlannal lemond. A levél a lemondás indoklását lakonikus rövidséggel a következőkben foglalja össze: „Mert még van bennem józanság.” — A beavatottak szerint Vázsonyi János különösen az Egyenlőséget felmagasztaló és a többi zsidó sajtót támadó kitételek miatt találta a lemondást a feniekkel megindokolni. Vázsonyi lemondását értesülésünk szerint több lemondás fogja követni.

A jeruzsálemi diákság felhívása a világ zsidó diákjaihoz. Jeruzsálem — Az új antiszemita hullámmal kapcsolatban, amely elsősorban Európa különböző egyetemén kezdődött el, a jeruzsálemi héber diákszövetség felhívást intézett a világ összes zsidó diákjaihoz, amelyben felszólítja a tanuló ifjuságot, hogy az antiszemita üldözések elől ne futamodjanak meg és bátran, önérvényesen vegyék fel vele a harcot. A jeruzsálemi héber egyetem és a haitai technicum kapui nyitva állanak számotokra — írja többek között a felhívás — és mi mindig az oldalalok mellett állunk testvéreink. — A zsidó egyetemi hallgatókat felhívja továbbá a héber diákszövetség, hogy büszkén és gerincesen védjék meg törvényes jogukat az antiszemita kilengésekkel szemben.

Eszrogárverés Szukkot után. Kassáról jelentik: Az adóhivatal lefoglalta egy itteni eszrogárkereskedőnél nagyobb léte eszrogot, melyre Szukkot utáni napra árverést is kiírták. Az árverésen, miként az már szokásos vált, csak az állami hivatalnokok jelentek meg, akik abban a hitközségben, hogy nagy „melet” vesznek, megvették az egész léte eszrogot. A befolyt összeg állítólag lister meghaladja az összeget, melyet a kereskedő értett volna az eszrogért.

Uj antiszemita hullám — a német választások után

A német birodalmi választások előtt kissé lelakadt antiszemita brutalitások most ismét ujult erővel kezdődnek el. Napirenden vannak újra a temető és halottgyalázások, a zsinagógák bepiszkítása és megszentégtelenítése. Legutóbb Fischbach zsidó temetőjében döntöttek ki 18 sírkövet a nemzeti szociálisták, amelyet fiatalok tetettek követek el. Bestidás rombolást végeztek Lezenben is (az Elbe mentén), ahol mindössze két zsidó család lakik és a helység örségi zsidó temetőjét vandál módon dúlták fel. Mülheimban ugyancsak temetőgyalázás történt és Tilsinben horogkeresztekkel mocskolták be a zsidó templom falait. A német nemzeti szociálisták olyan elkeseredetten harcolnak a halottak ellen, hogy ez már nem közönséges dolog és föltétlen lélektani tényezőnek kell megőltük lenni. Olyan lélektani tényezőknek, amelyek csak a körülmények között sorozhatók. — A horogkeresztesek valószínűleg úgy gondolkodnak, hogy ha már az élők között lefelé megy a eszlagok, üljenek tehát győzelmeket a halottak fölött. Az alacsony ösztönök nem nézik többé a győzelmi területeket, annak módját és helyét. A pusztítás a földön és az, hogy ne találjanak ellenállásra. A halottak pedig nyugodtan tűrik, hogy győzelmes csapatok oltjanak tetemeik felett.

Az Erdélyi és Bánáti Országos Izraelita Iroda elnöki tanácsa a napokban Aradon érdekes ülést tartott, amelyen a nagyváradi, eradi, kolozsvári, temesvári, marosvásárhelyi stb. hitközségek vettek részt. Az ülés legnagyobb részét annak a nagyfontosságú szabályzatnak a tárgyalása vette igénybe, mellyel a régi hitközségi szövetség óhajlja a régi és Erdélyben fennálló hitközségek ügyét rendezni. E javaslatban sok eltérés van a jelenlegi tényleges állapottól, többek közt az orthodox, haladó (a törvény szerint occidentál) és spanyol árnvalatu hitközségeket ugyazonlvan külön felekezetnek kívánja tekinteni, melyekből egymásba áttérés után lehet lépni. Ebből a felfogásból folyólag sok olyan intézkedést tartalmaz, melyek különösen az erdélyi hitközségek mai életét teljesen megzavarják. Az Aradon megtartott elnöki ülés — melyet dr Adorján Armin, az országos iroda elnöke vezetett — sok hozzászólás után egyhan-

gulg állást foglalt a javaslat ellen és megbizta az elnökséget, hogy az e tárgyban december 6-án, Bukarestben, az összes árnvalatok részvételével megtartandó értekezleten ennek nyomtatékosan is kifejezést adjon. Az elnöki tanács ezenkívül foglalkozott még az Orsz. Iroda működésének intenzívebbé tételével, mely célból kimondotta, hogy az egyes hitközségekkel keresni fogja egy személyes érintkezést, mint az időközli közlöny utján való tudósítás, minden fontosabb mozanatról. Több hitközség kérelmét és előterjesztését is tárgyalták ezután, majd a pénztár jelentését ismertették. Ülés után a delegátusokat az aradi hitközség látta vendégül.

A siker titka. Az igazi szorgalom, tudás és az alaposág még ma is tud csodákat művelni. Erről meggyőződhet mindenki, aki felkeresi Fuchs Manet irodaszalonját, aki nemrégiben nyitotta meg szalonját Nagyváradon, az Ullman palotában. Fuchs Manet irodaszalonja nemcsak modellekben alkalmazkodnak a külföldi divatos kreációhoz, hanem a munka finomságában és precizitásban is egyenértékűek a legjobb külföldi cégek produktumaival. Divatüzletekben és modellekben orvosi rendelésre készülő fűzőkben egyaránt individuális munkát készit, Anyagokban és modellekben oly dús választékot nyújt, hogy bármely igényt a legteljesebb mértékben kielégít. A kiszolgálás is elsőrangú, meglátják, hogy a szalon tulajdonosnője évekig tanulmányozta a székmet a legelőkelőbb külföldi szalonokban. Fuchs Manet irodaszalonja aránylag nem régen van úzében, de máris a legjobb hírnévnek örvend, (Nagyipactér, Ullman palota).

Zsidó iskolák Szovjetországnak. Moszkva. Megbízható forrásból nyert értesülések szerint a Szovjetunióban ezidőszentit czerkett száz jidisch-nyelvű iskola van, amelyel 160.000 tanuló látogat. Az elemi és középiskolákban kívül még 9 jidisch-nyelvű pedagógiai és technikai főiskola, 50 ipari és mezőgazdasági főiskola és 10 állami politikai egyetem van, amelyen szintén jidisch-nyelvű oktatás folyik.

10.000 lei minimális havi jövedelmezőség

lehetőségét nyujtom, szorgalmas megbízható egyéneknek, kik magánfeleket látogatnak. Ajánlatokat „10.000 lei” jellegre lapunk kiadóhivatala továbbit.

PHÖNIX Életbiztosító Társaság
ALAPITATOTT 1882. ÉVBEN.
Teljesen befizetett alaptőke 4.000.000 osztrák schilling.

Engedélyezve Romániában 1929 január 14-én, közzétéve a Mon. Of. 13. számában 1929 január 16-án. Alapszabályok közzölve Mon. Of. 45 929. Bejegyezve az ilfovi törvényszék-nél 1929 január 21-én a 6. sz. cégjegyzékbe.

Központi vezérigazgatóság: WIEN.
Romániai igazgatóság: **București Bulevardul Elisabeta 10.**
ORADEAI VEZÉRKÉPVISELET:
Strada General Moșoiu (Kert-u.) 2. Telefon: 7.57.
Erdélyrészi Ellenőrző Iroda: CLUJ, Strada Nicolae Iorga No. 16.

A társaság működési területe:
Ausztria, Belgium, Bulgária, Csehszlovákia, Egyptom, Franciaország, Görögország, Hollandia, Jugoszlávia, Lengyelország, Magyarország, Németország, Olaszország, Palesztina, Románia, Spanyolország, Tunisz, Törökország.

A „Phönix” lemi főirodával, a különböző országok Mizrachi Központjával, legujabban a Mizrachi Erdélyrészi Központtal, a Makkabi Világ szövetséggel, a zsidóság több országos szervezetével, a Wizo zsidó nők világszövetségével, az „Aguda” Világszervezettel és még több nagy zsidó testülettel.

Vezérigazgatóságok:
Arad, Brașov, București, Cluj, Cernăuți, Chișinău, Mediaș, Oradea, Sătmar, Sibiu, Târgu-Mureș, Timișoara.

Gyermek-, járadék- és nyugdíjbiztosítás: Legmodernebb kombinációk és méltányos díjletek az életbiztosítás minden ágában. A vezérigazgatóságok díjlatlanul adnak pontos kalkulációt és mindenmü felvilágosítási ügyekben.

Erdély zsidóságához!

Zsidó testvérek! Az angol kormány az 1932 szeptembertől 1933 áprilistig terjedő időre 4500 ujabb certifikátot bocsátott a Jewish Agenci rendelkezésére és ez a tény új lendületet, új erőt ad az országépítő munkának, megnyitván az Erec kapuit a bevándorlók előtt. A világnak négy sarkáról, a világkrisis nyomasztó karmaiból a zsidó pionirok serege indul az Ország felé, új várat, biztos menedéket teremteni a zsidó nép számára. Szeret-szél a földön gazdasági válság vihara dúl, ezzel szemben odakint az újéppülő zsidó Ország gazdasági fellendülést, vállalkozó kedvű kereskedelmi élet, terjeszkedő magánvállalkozások tömege bonlja zászlaját. És ennek a lüktető és alkotó élelnék minden gyökere és frissen sarduló ága, egy a nagy és általános megmozdulásból, a Palesztina-Országépítő Alapból, a **Keren Hajjeszodból** lakad. A Keren Hajjeszodból, amely az építő akarat modern és praktikus szimbóluma. Alig egy évtizede még, hogy életrétek, s ma Palesztinában mindenfelé a konstruktív munka jelzi tevékenységét újat.

A Keren Hajjeszod pénzügyi létesítérem-feltett, de feladata nemcsak ez volt és az erje sem ebben rejlett egyedül. A Keren Hajjeszod a föld leglavoralabb sarkába is elvitte az ercei új életnek, a felszabadult, frisse rügyekbe hajlt, fenségesen szép új lélnék a hirtőlél és élő, virágzó kapcsolatot teremlt nép és ország között. Erejét csak növelte az, hogy világnézetre és pártkülönbségre való tekintet nélkül egyesítette magában a zsidóság minden rétegét, minden „osztályát és minden egyedét. Organizációs és népnvelő erővé vált a Keren Hajjeszod, melynek nagy értékét csak a jövő fogja teljes mértékben igazolni. A Jisuv életfontosabb tényezője lett.

Menjeteik ki az országba és nézzétek meg az új zsidó falvak sorait, a természet-hez visszatért, földhözrőtlt zsidó parasztek lömeget és nézzétek meg a testben és léleknben szilva és egészséges új nemzedéket! És ha azt kérditek: ki teremltede ezt? azt fogjátok hallani: a zsidó falu, mely a Keren Kayemeth földjén, a Keren Hajjeszod esztrózeinél épült. A falu, melyet nemzeti vagyon horolt létre, kiépítelte az utat és péntaképpé vált a mostanában mindjobban beözönlő magánföke telepei számára. A zsidó falu segítette elő a zsidó város fejlődését, amely a falura támaszkodik, a faluból táplálkozik. Nézzétek meg a munkások lömegeit a telepeken: a Keren Hajjeszod segítette őket a meggyökerezéshez. Menjetelek el a zsidó városokba és nézzétek meg a zsidó házakat, a zsidó ipart, a munkások ezreit — a Keren Hajjeszod segítette őket Palesztinába, miután előbb kiképezte őket és alkalmassá tette a telepedésre. Menjetelek végig az utcákon, amelyekel zsidó munkások építettek a Keren Hajjeszod segítségével.

Hallgasátok meg az élő héber nyelvet, a munka és a mindennapos élet nyelvét, az othon és az utas nyelvét és tudjátok meg, hogy a Keren Hajjeszod tartotta fenn az óvodákat és iskolákat és az egész nevelési rendszert, amelyekből a héber nyelv ilyen élön, ilyen fenségesen szépen kivirágzott.

Nézzétek meg az ambulanciák és kórházak szisztemáit és a különböző egészségügyi intézmények berendezését, amelyeket a „Hadassa” és a „Kupa Cholim” alapított a Keren Hajjeszod segítségével.

Nézzétek az elektromos fényt, amely a házakat, kolóniákat és a városokat bevilágítja és gondoljátok arra, hogy a Keren Hajjeszod tette lehetővé, hogy ez a fény felgyuljon.

Az ország minden sarkán, minden rög és minden végén Keren Hajjeszod a hajtó és termékenyítő erő.

Zsidó Testvérek! Nem lankadó erővel indul meg újra, ez évben is, a Keren Hajjeszod munka Erdélyben. A zsidó ország küldöttei eljönnek hozzátok, felszólítanak benetekeket is az Országépítő munka támogatására.

Töleek függ, hogy a kibocsájtott 4500 certifikátot felhasználhatjuk-e, mert testvéreinknek az Erecbe jutlásához és elhelyezéséhez a ti anyagi és erkölcsi támogatásotokra van szükség.

Siessetek mindnyájan résztvenni az építő munkában! Minden hozzájárulás új földet, új munkalehetőséget jelent az új zsidó bevándorlók számára!

Erdély zsidóságának mellőlnök kell mutatkoznia ehhez a grandiózus munkához! Zsidó testvérek! Számítunk reátok!

A Jewish Agency erdélyi osztályának elnöksége. Dr. BALÁZS Endre elnök. Az E. Z. S. N. SZ. Kiszélebbizottsága VERMES ERNŐ elnök.

A Keren Hajjeszod országos kuratóriuma. Dr. WEISS ARTUR elnök.

A szatmári orth. zsidó hitközség konfliktusa a pénzügyi hatósággal

Érdekes ügyben döntött az elmúlt héten a nagyváradi hitközség. Az ügy egyszerű pénzügyi kihágási eljárás alakjában indult utnak Szatmáron és felebbezés folytán került a táblához. Még 1930. évi április hónapban történt, hogy az adóhivatal a szatmári orth. zsidó hitközséget, amelynek közel 30 felülése alkalmazottja van, arra utasította, hogy kényeztessen az alkalmazottakat állami adótervezés ellenében. Hogy az adóhivatal nagyobb nyomatékot adjon felhívásának, arra az álláspontra helyezkedett, hogy mindaddig, amíg a hitközség a jelzett adók befizetését nem igazolja, nem fogadja el a hitközségtől az alkalmazottak fizetése után járó ugynevezett impozit de salart, amelyet a törvény szerint minden hó végén a munkaadó köteles az adóhivatalba fizetni. A hitközség nem tudott eleget lenni az adóhivatal követeléseinek és türele kellett, hogy az adóhivatal hónapokan át követeléseken megtagadja az impozit de salar bevételezését. A huzavona vége kihágási eljárás lett, amelyet az adóhivatal indított a hitközség ellen az impozit de salar nemfizetése miatt. A kihágási eljárás értelmé az lett volna, hogy a hitközség a nemfizetett impozit de salar kötszését fizesse meg bírság címén. A hitközség a fizetési meghagyási megel-bbete a szatmári törvényszékhez, amely a hitközség tanainak kihágatlása után behozolnának látta, hogy a hitközség az adóhivatal hibáit folytán maradt el a fizetéssel és ezért a hitközséget elmondta a bírság alól. Ezen ítélet ellen a szatmári pénzügyigazgatóság semmisséget panaszt intézett a nagyváradi ítéltáblához, melynek első tanácsa nov. 17-én foglalkozott ezen ügyvel. A tábla a kincstár és a hitközség jogi képviselőinek meghallgatása után a semmisséget panaszt elutasította. Így a szatmári hitközség felmentése jogerős lett.

Kiéleződtek az ellentétek a jeruzsálemi Köleiben

Husztól jelentik: Rabbi Josef Zwi Duschinski, huszti főrabbi, akit a jeruzsálemi hitközség Rabbi Chaim Sonnenfeld főrabbi z. c. l. utódlának választott meg, kora tavasszal elfoglalja új hivatalát. A huszti jelentéssel szemben Prágából az ITA azt a különös hírt közli, hogy értesülései szerint Rabbi Duschinski lemond a jeruzsálemi főrabbi székéről, mert ellenfelei olyan akadályokat gördítettek kinevezése és megválasztása elé, hogy ezekkel szemben semmiesetre sem akarja felvenni a harcot. Az ITA szerint Teitelbaum Joel károlyi főrabbi tölené igy be Chaim Sonnenfeld z. c. l. helyét a jeruzsálemi hitközségben, aki hajlandó is a neki szánt tisztiséget elfogadni. Autentikus forrásból származó értesüléseink ellentmondnak a prágai tudósításnak és a huszti jelentést erősítik meg. Annyi azonban kétségtelen, hogy a jeruzsálemi Vaad-Askenázidban a Teitelbaum főrabbi körül lömörről chassidizók külön lömök ütnek és hívják a szándékosnak az eddigi keretből. Etyben leölebeli megkeresést küldöttek a diásporaik közt nászikhoz, melyben erőlyesen állást foglalnak az Aguda szervezettel szemben és követelik a károlyi főrabbinak a Ráv Sonnenfeld z. c. l. helyébe való instalálását.

A szlovenköl központi iroda keltészakponti

Munkácsról jelentik: Sok esztendői elkeseredett harc után a ruszinszköl kormányzó-ság jóváhagyta a ruszinszköl orth. zsidó hitközségek külön szervezetének megalakulását és elismerte annak hozzá betérjesztelt alapszabályait. Ezzel egyidejűleg végzekadt annak az elkeseredett harcnak, amelyet Spirá Lázár munkácsi főrabbi szivós és kitartó munkával folytatott Schreiber pozsonyi főrabbi, mint a szlovenköl központi iroda elnökével szemben, a chassidiz irányzat hegemoniáját. Kétségtelen, hogy Munkács és Pozsony közötti harcban egy nagy adag antagonizmus is lényegesen befolyásolta az állítólag chassidizmus önmállóságáért és függetlenségéért folytatott elvi harcot.

Mindenestre nekünk, erdélyieknek tanulságot szolgáltat a szlovenköl harc, amely végül is Szlovenkóban élő intézményesen kiépített orthodoxiának megosztódásához vezetett. És ha az erdélyi kultur-orthodoxia alapját képező közöské, lelki és szellemi vezetők továbbra is indolenciával fognak állni intézményeik jövőjének problémáival szemben, úgy kétségtelen, hogy a szlovenköl események pandantja ugyanazon indoklással előbb-utóbb nálunk is megismétlődik és az anélkül is legyengült zsidó front újabb megosztódásának leszünk tanui. Lapzártakor értesültünk, hogy a C.S.R. kultuszminisztérium megemissitette az elsőjoku határozatot s értesítette az illetékes hitközségeket, hogy nem engedélyezi az iroda működését, tekintve, hogy egyrészt kétségek merültek fel a csalókozott hitközségek illetékesége felől, másrészt pedig az alapszabálytervezet reakciós, antidemokratikus s elentéiben van az uralkodó demokratikus szellemmel.

Férfikalapok

a legujabb formákban rendkívül celső árban kaphatók Zöfda-u. 21.

HELLER és DEUTSCH

BORSALINO kalapok nagy választékban a legdivalósabb formákban

Legfinomabb higienikus szagtalan

Borotvapor

legolesöbbrán kapható

M. Weissberger

Oradea, Str. Cogălniceanu 4.

Viszonteladóknek óriási árkedvezmény!

Legszébben és legolcsóbban csakis

HORBÁTZ

divatüzletében öltözködhet!

Oradea, Bulevardul Regele Ferdinand 1.

Elsőrendű öltönyöket már 3000 leiért készit. Kalapokat 135 leiért vásárolhat, nyakkendők 40 leiöl. Nagy választék minden nemü férfi divatcikkekben.

RÖVID HIREK

BERLIN. A mintegy 10 évvel ezelőtti beszámoló "Nemzeti védelem" és "döc-szövegség", most újra megkezdte működését. Ennek idején antiszemita propaganda miatt lett betiltva. — Dr Bernhard Kuhn, az európai Joint vezér-gazdája, az Oroszországba, Lettországba és Litvániába utazott, hogy a Foundesen munkájáról ezen országokban személyesen győződjék meg.

VARSÓ. A híres költő és írók, Salom Aschnek, a lengyel kormány egy magasabb rendű kitüntetés adományozott. — A lengyel kormány Arthur Millert, a lengyel Sor rabbi egyik vejét, a kormányzat legfőbb államügyészének nevezte ki. Ezen állás Lengyelországban egyik legfontosabb szerepet tölt be és ezért erre kinevezés annál is inkább felülnöb, mivel Dr Miller élig töltötte be a 33. évét.

FRANKFURT. A Rafael Samson Hirsch által alapított zsidó népiskola a napokban ünnepte fennállásának 50-ik évfordulóját. Az iskolát jelenleg 700 tanuló látogatja.

LONDON. Sir Simpson angol gyarmati főelöljáróval azzal tette ismertté nevé, hogy a palesztinai zavarok után oly szakleletést adott ki, amely teljesen az arabok zavarait támasztotta alá. Most arról volt szó, hogy Danzig szabad államának nemzetközi kormányzó főmegbízottja legyen. Az angol illetékes körök azonban a jelölést nem tartották szerencsésnek. Mivel Simpson teljesen népszerűtlen a zsidók körében.

GENE. A bádeni zsidó temetőben még az elmúlt év nyarán súlyos rombolások végeztek 2 fiatalok ruháit. A bíróság mindkettőt 14 napi börtönrre ítélte és az ítélet végrehajtását 3 évre felfüggesztette.

ZÜRICH. Az elmúlt héten hunyt el hosszas szenvedés után Dr. Augusta Weidler-Steinberg asszony, aki korai ifjúsága óta aktív és vezető tagja volt a cionista mozgalomnak.

NEW-YORK. Az elmúlt héten hunyt el Ábrahám Lecourt zsidó bankár New-yorkban, aki ifjú korában, mint rikkancs és cipőpuccoló kezdte pályafutását.

BELOGRÁD. A kultuszminiszter rendeletet adott ki, mely szerint a zsidó tanulóknak szombati délelőtti látogatásukat a zsidó ismételtetéseket és látogatásokat az alatt az iskolai előadásokról.

CHICAGO. Az Egyesült Államok új elnökét megválasztása után küldöttség kereste fel, hogy rendelkezje az őt napos munkahelyet.

BRÜNN. Az elmúlt évben 102 születéssel szemben 159 zsidó halálozás és 34 kérés történt.

BUKAREST. A román kormány elhatározta, hogy Jeruzsálemben egy hivatalos követséget állít fel. Timicuk, az ott berlini nagykövét van a jeruzsálemi konzul állásra kizsacékolva.

BOTOSANI. Az elmúlt héten Botosamban hatalmas tűz pusztított. A lángok számos zsidó lakóházat emésztettek meg és a zsinagóga, valamint a Tórák is tűz martalékává estek. A tűzkárosultak között a nyomor leírhatatlan.

RÓMA. Dinében az elmúlt napokban avatták fel innepélyes keretek között az új zsidó templomot.

JERUZSÁLEM. A kommunista és revizionista munkások összeütközéséből kifolyólag 25 munkást őrizetbe vett a rendőrség, kik közül 12-őt szabadságvesztésre ítélték. — November 16-án a hatfai öbölbe szervezett arab-banda támadta meg a zsidó dolgozó munkásokat. Az azonnali észlelt kerületi bizottság az arabok jogos tulajdonának minősítette a földet. — A palesztinai szétfart zsidók „Hächeruth“ (szabadság) címen új héber napilapot indítanak. Rövidesen megindul „Hasachar“ címen ez első estilap. Ezenkívül a palesztinai poalécionisták rövidesen egy új nyelvű napilapot indítanak. — Issa Drock arab nacionalista, aki Golmann rendőrfőosztásra állított, a jeruzsálemi törvényszék 7 évi fegyházra ítélte. — A palesztinai kormány 40 oroszországi rabbi, valamint azok családjai részére bevándorlási engedélyeket bocsátott ki. — Az egész világ államai óriási erőfeszítést fejtenek ki, hogy költséghatékonyan meggyógyítsák a zsidó nemzetet. Ezzel szemben a palesztinai kormány, hogy 1932. áprilistól, augusztusig a palesztinai költségvetés 188,270 font föléssel zárult.

MOZI

Teatrul HEYMAN szinkór
Péntektől minden nap: „Hercegnő szobája”. Chevalier ezévi egyetlen hangos filme, partere Janet Macdonald Szépség, zene, művészet, harmonikus találó zása ez a film, tarkíva szébbnél-szebb táncszámokkal

Városi Színház Mozgó
Péntektől kezdve: „Glória”, Brigitte Helm és Gustav Fröhlich a főszerepekben.

A sghisoaral orih. izr. hitközség
f. hó 27-én tartotta meg tisztújító közgyűlését. Egyhangulag megválasztva: Előnöknek Kutz Antal, alelnöknek Goldstein Dávid, gondnoknak, Simon Béla és pénztárosnak Richter Izsák.

A magyarországi kongresszusi zsidóság országos elnöke. Budapest. Miután Stern Samu pesti hitközségi elnöknek a VI. községkerületi elnökké való megválasztása ellen benyújtott petíció végleg el lett utasítva a kultuszminisztérium részéről, a kongresszus kerületi elnökök csü-lőrlőkön megtartott gyűlésükön az országos iroda elnökévé megválasztották Stern Samut.

Véres antiszemita tüntetések Lembergben
Varsóból jelentik: Vasárnap Lembergben véres antiszemita tüntetések voltak a lengyel és a zsidó diákok között. A tüntetések során egy lengyel diákot halálos lövés érte. Három pedig súlyosan megsebesültek.

Novisadi Izr. Hitközség. 1026/1032. sz.
Pályázat.
A novisadi Izr. Hitközség egy újonnan rendszeresítendő hitközségi hitoklatói állásra pályázatot hirdet.

Csak olyanok pályázhatnak, akik 40 éven alóliak és a középiskolai hitoklatásra képesülve vannak. Azok, akik a szerb nyelvet tökéletesen bírják, előnyben részesülnek. Fizetés megállapítás szerint.

Pályázati kérvények, melyekhez képesítést, eddigi működést, kort és családi állapotot leíró levelet, okmányok csatolandók, f. é. december hó 8-ig alulírott előjáróság-hoz küldendők be.

Novi-Sad, (Jugoszlávia), 1932. évi november hó 8-án.
A novisadi Izr. Hitközség előjárósága: Klein Armin, jegyző. Frank Gyula, elnök.

Comunitatea Evrească orih. Oradea. 604—1932.

Hirdetmény.
Hívalkozással a Ministerulul Culetor și Artelor No. 36953, számú rendelkezésre és a közegészségügyi hivatal 224082 sz. átiratára értesítjük mindazon orihodox köser hus elárulásátval foglalkozó egyéneket, kifözöket, vendéglőket, bogdákat és mindazokat, akik „orih. köser” jelző használatával illet feljuttatnak, hogy annak érzése csak azok jogosultak, akik az oradeai orih. izr. hitközségitől valamint rabbinátusától erre megfelelő engedéllyel bírnak.

Felhívjuk tehát mindezeket, akiket érdekel, hogy az erre vonatkozó rendelkezések megfelelően f. év december hó 3-ig bejárólják saját érdeklükben ezen autorizációt szerzzék be, annál is inkább, mivel ezen határidő letelte után az egészségügyi hivatal ezen Minist. rendelkezés betartását ellenőrizni fogja és a rendelet ellen vétőket 5000 lei-ig terjedő pénzbírsággal fogja sújtani. *Tilva van bárkinek idegenből Oradea város területére marha vagy szárnyas köser hus behozatala, mindazoknak, akiknek az állategészségügyi hivataltól, valamint a hitközségitől erre engedélyük nincs. Az ez ellen vétők ugyancsak pénzbírsággal és az áru azonnali elkobozásával sújtandók.*

Oradea, 1932 november 29.
Kirsch Henrik, Mittelmann Jakob hitk. főjegyző hitk. elnök

Arlejtési hirdetmény
Az oradeai orih. hitközség elnöksége arlejtési hirdet a következő évben szükséges pászka beszerzése céljából:
10 vagonon búzára, esetleg buza őrlésre, avagy 55 vagonon lisztre, végül 55 vagonon pászkára. Ajánlat felhető búzára, őrlésre, lisztre, esetleg kész pászkára.
Zárt ajánlatok 1932 december hó 5-ig a hitközségi irodában átadandók, ahol a feltételek és érdeklődőkkel közölve lesznek.
Oradea, 1932 november hó 23.
Az orih. izr. hitközség elnöksége Oradea.

ZSIDÓ HUMOR ÉS TÖRTÉNETEK NAGYJAINKRÓL

Miért szavaznak a zsidók a baloldallal?
Amidőn rabbi Berisch Meisels 1848-ban az osztrák parlament tagja volt, minden jelentősebb kérdésben az ellenzékkel szavazott. Egy ízben meg is kérdezte tőle a miniszterelnök:
— Mondja kedves rabbi ur, Ön, mint zsidó képviselő, miért szavaz mindig a baloldallal?
A miniszterelnök kérdésére Rabbi Meisels igen szellemes német szójátékkal válaszolt:
— Weil wir Juden in Oesterreich keine Rechte haben. (Nekünk zsidóknak Ausztriában nincsenek jogaink).
Mint ahogy azonban németül a jobboldalt is úgy fejezik ki, hogy Rechte, igen szellemes kettős értelemmel bír a rabbi válasza.

Senki sem lehet saját otthonában próféta
Három tanácsadója volt Fáraónak — mondja a midras — Jób, Bilom és Jiszró. Hát nem volt-e elég papja, tanácsadója Fáraónak Egyiptomban, hogy az ucheli Jóbót, a moabita Bilomot és a midjonita Jiszrók kellett hívnia?
Ugyáltszik fehé, Egyiptomban is és a régi jó időben is úgy volt, hogy a helybeli pap sohasem imponált eléggé és így idegen papot kirtak, hogy az adja meg a jóváhagyást, a hechsért.

Ezenorak Haranggyertyatartók, serlegek, evőeszközök, templomi kezgerek, bármily művészi kivitelben legolcsóbb árban.
Gyártása és eladása: „**Tacamul**” ezüstáru gyárban CLUJ, Str. Gen. Neculcea (Kornis-u.) 6.

Fuchs Mancsi
fűzőszalonjában legfinomabb és legpontosabb kivitelben készülnék: Prinzzess fűzők, minden fasonu divatfűzők és orvosi rendelethez gyógyfűzők.
ORADEA, Piața Mihai Viteazul 11-a. (Ullmann-palota).

Rádió olcsó és jó Félárban!
Hálózati gép 3+1 lámpás hangszóróval 3000 lei. Telepes gép 3 lámpás 1950 lei. Mind a két gép hosszú és közép hullámra dolgozik.
Telefon 5-12 **Rajz Antal** Strada Alexandri (Teleki-utca) 2.

Szörmeáruk
a legjutányosabban **LEICHNER-nál**
Oradea, Str. Ep. Ciorogarin 4. Telefon 7-73.

NÉPÜNK

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
O R A D E A
Strada Teatrului No. 4.

ZSIDÓ HETILAP
Főszerkesztő: WASSERSTROM SÁNDOR
Felelős szerkesztő: LEITNER ZOLTÁN

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Belföldön: Egész évre hitközségeknek és vállalatoknak 500 Lei, magánosoknak 250 Lei, félévre 130 Lei, negyedévre 65 Lei. Külföldön: 2 Dollár, Kc. 75, P. 15, S. 19, Dinár, 120.

Az elvek kisajátítói
Valahányszor a zsidóság közéleti választási harc elé néznek, az a tábor, amely a népi alapon álló zsidósággal szemben ellenzékli frontot foglal el, szószerűről és saját útfán szívesen és energikusan hirdeli, hogy csak az ő táboruk a hamisítatlan orthodox pártja, csak az ő pártjuk a szinájji igéknek tradicionális letéteményese, a zsidó hit és vallás orthodox konzervatívja és a vallás és hit fennmaradásának kizárólagos zálogosa.

Ezzel szemben a népkisebbségi alapon álló zsidóságot megvoldólták a tradíciótlanossággal, sőt egyidőben vallási felforgatóknak neveztek a mi táborunkat csak azért, mert jellemzően az idők parancsát, táborunk a zsidó népkisebbségi álláspont politikai és etnikai-erkölcsi mezejéit feljelle ki az erdélyi zsidóság számára táborhelyül.

Soha táborunk — a vallásos alapon álló népkisebbségi zsidóság — a vallási zsidóság dogmáit nem érintette, sőt programonjai világosan és félreérthetetlenül követelik és megkövetelik a tábor minden egyes katonájától a zsidó dogmák és tradíciók csonkítatlanul és épségben való tiszteletben tartását. A zsidó népkisebbségi mozgalomban, amely a mostani palesztinai új telepítésekkel mintegy renaissance-át éli Erdélyben, egy perccig sem foglathatót helyet oly meggyőződéssel hirdetés, amely a vallás kérdéseit, a tradíció kérdését és a hagyomány szentségét másodrangú kérdésemek gyekhezelt volna feltüntetni. Eppen az adta meg a mi mozgalomunknak súlyát, nagy-szerű lendületét és a tömegben való gyors népszerűségét, hogy népkisebbségi mozgalomunk elsősorban a vallásos elemek közreműködésére számított, a vallásos elemek irányzatával mindenkor szómóll és saját kebelében csak a vallási kérdések feltétlen respektálását írta zászlajára. A tradíció örök szentsége volt népkisebbségi mozgalomunk első és sarkalatos pontja, senki hozzánk nem közelíthetett, munkánkban részt nem vehetett, ha ezt a mi „Híszkegyünkkel” nem tette a magáévá és nem vitte át a maga egyéni magánéletébe.

senkinek sem a hagyományok teszteletének, a tradíció szentségének hirdelési jogát, mert éppen mi vagyunk a tradíció csorbítottan erejű bírtokosai, mi vagyunk az eszme zsidóivóit, senki nem állhat fel a szószékre vagy nem léphet a nyitátság elé a tradíció megmenntésének a „Tora ist in Gefahr” cégérének demagógiája alatt, mert a zsidó erkölcsi és szellemi hagyományoknak mi vagyunk és nem mások a hamisítatlan zsidóhordozói.

Ezt a mi programponunkt, a mi sarkalatos elklilésünket senki agitációs eszközü, pártpolitikai célokra fel nem használhatja, ez a mi legszentebb jogunk és kötelességünk, amelyet igenis mi hirdelünk és büszkén vallunk a magunkénak; büszkén és törellel energiával valljuk és hirdeljük: A hamisítatlan vallás gyökerein táplálkozó zsidóság eszmei és erkölcsi utódai mi vagyunk: a népkisebbségi alapon álló zsidóság.

A mizrachisták és cionisták óriási győzelme a bécsi hitközségi választásokon
Lapzártakor értesülünk, hogy a vasárnap megtartott hitközségi választáson a cionista lista óriási győzelmet aratott.
Soha annyi szavazatot nem adtak még le Bécsben hitközségi választások alkalmából. A leadott szavazatok száma 26.159. A hitközség vezetésére a cionisták kezébe került. Megválasztották a cionisták és mizrachisták és 15 unionisták, akik közül számos a szociáldemokrata is. A bécsi választás megmutatta a mizrachista és cionista ideológia erőteljes előretörését, mindenütt a gátlatlan és valóssággal szakos jelentőségű az, hogy Európa egyik legnagyobb hitközségének vezetése a cionisták kezébe került.
Részleteket legközelebbi számunkba közlünk.

Antiszemita diákok szétzavarták a temesvári Keren Hajeszod mifinget
Lapunk más helyén már megírtuk, hogy a nagyváradi Keren Hajeszod mifinget követőleg dr. N. M. Gelber profesor Temesvárra utazott, hogy az ott megtartandó K. H. mifingre is résztvegyen. A temesvári nagygyűlésre is főmált sorokban vonult fel a zsidóság, hogy meghallgassák a zsidó előadókat. Az előadást dr. Drexler Miksa főrabbi nyitotta meg. Alig kezdhetett azonban hozzá bevezelő szavaihoz, egy csoport román diák jelent meg a helyiségekben és követelték, hogy a szónokok románul beszéljenek. A diákok megjelenésére a közönség között nagy riadalom támadt, azonban e jelenlevő zsidó vezetők közül dr. Nobel Sándor nyugalomra intette a közönséget és válaszolt a megjelent diákságnak. Dr. Nobel kifejtette, hogy dr. Gelber bécsi profesor csak németül tud, ő azonban elvállalja, hogy románra fordítsa le a beszédet. A diákok erre ultimátumot adtak a vezetőségnek, hogy vagy lesz román beszéd, vagy nem garantálják a rendet.
A diákok nem garantálták a rendet és öt perc múlva megkezdődtek a jelszavak, az antiszemita himnusz éneklése és a taktura fújás: hogy: jos-ji-da-ni, jos-ji-dani!! A közben megérkezett rendőrség télenül nézte a diákok „rendésindását” és még kísérletet sem tett arra, hogy megfékezze a „felelőtlenek” garázdálkodását. Az előző dr. Weisz Arthur ezek után kénytelen volt az üfűst berekeszteni és a közönség a diákság sorsára hagyta el a hitközségi épületet. A diákok ezután tüntető menetben vonultak végig az utcákon.
Az 1927-es évek szelleme úgy látszik ismét felütötte fejét. A diákság ismét a rendőrség szerepét vette át és ha ők nem garantálják a rendet, akkor ehhez nem sok hozzájárulása van a rendőrségnek sem.

Véresre verték a margittai rabbit az antiszemita diákok
Azok a híradások, amelyek a clujai antirevionista gyűlés zavartalan lefolyásáról emlékeztek meg, tulkorán mondtak ítéletet. A kolozsvári gyűlés lefolyásához tartoznak ugyanis azok a brutális jelenetek is, amelyek Kolozsvár—Csucsa között, a vonaton lejátszódtak. Jechiel Taub margittai rabbit, aki december 1-én ezen a vonalon utazott, a hazafelé tartó antirevionista diákok súlyosan, brutálisan és embertelen módon megkínzólták. A kísérletben lévő Szabó Alter talmudistát ugyanez a sors érte. A diákok eleinte csak szidalmazni kezdték a rabbit és kísérőjét, majd botokkal lánadtak rájuk és órákon keresztül a legvetemtlőbb kínzásoknak vetették őket alá. A vonaton tartózkodott néhány katona, akik felajánlották ugyan megfelelő díjazás ellenében szolgálataikat a zsidó utasoknak, de később ezek is lemondtak a védelemről a nagy túlerővel szemben. A szerencsétlen Jechiel Taub és Szabó Alter ezek után védtelenül estek a vandál diákok kínzásainak áldozatául. Az állomásokon néha fel-fel szálltak a „rend”-őrök, azonban ezek nem tartották magukat illetékeseknek a „rend” fenntartására, a kalauzzal egyetemben, aki szintén télenül nézte végig az utasok kínzásait.
Nagyváradra érkezve, Taub Jechiel jelentést tett az állomási rendőrségnek, ahol jegyzőkönyvet vettek fel. Nem érdekelten megírni még azt sem, hogy a nagy dula-kodás közben eltűnt a rabbi 10.000 leit érő bundája is, az antiszemita diákok nagyobb dicsőségére. Az antirevionista gyűlések is — úgy látszik — az antiszemitizmus jegyében indulnak el és a hatóságok némán tűrik, hogy a védtelen békés polgárokat véresre verjék az antiszemita huligánok.

Férfiszövet különlegességek
bámulatos olcsó leszállított árakban
Havas & Grünfeld
posztóáruházában
Str. Avram Iancu (Kossuth-utca 8.)
Cégünk szolidaritáságáról kérjük meggyőződni.

„Tipografia Românească” bérli Oradea, Aleea Romei No. 2. — Telefon 87.